

STRATEGIA

ROZWOJU SPOŁECZNO – GOSPODARCZEGO MIASTA ŻARY

NA LATA 2007-2015

Żary, sierpień – 2007 r.

Zleceniodawca:

Gmina Miejska w Żarach

ul. Rynek 1-5
68-200 Żary
tel. (068) 363 43 55
fax.(068) 374 38 83
www.zary.pl

Autor:

Business Mobility International Spółka z o.o.
al. 3-go Maja 11
76-200 Słupsk
tel. (0 59) 8 456 301-302
fax (0 59) 8 456 303

Biuro regionalne:

Business Mobility International Spółka z o.o.
ul. Drewsa 4E
61 – 606 Poznań
tel/fax (061) 825 78 60
e-mail: office@bm-intl.2com.pl

Biuro regionalne:

Business Mobility International Spółka z o.o.
ul. Zacisze 6/3
31 – 156 Kraków
tel: (018) 426 13 55
fax (018)426 13 59
e –mail: office@bm-intl.com.pl

Siedziba w Brukseli:

Business Mobility International NV-SA
Rue Wiertz 50/28
1050 Brussels, Belgium
tel. [32-2] 644 36 89
fax [32-2] 648 07 80
www.bm-intl.com

SPIS TREŚCI:

1. WSTĘP.....	5
2. METODOLOGIA	6
3. RAPORT O STANIE MIASTA ŻARY	7
3.1. SYNTETYCZNA CHARAKTERYSTYKA MIASTA ŻARY	7
3.2. GMINA W STATYSTYCE	9
3.3. DZIAŁALNOŚĆ PRODUKCYJNO-USŁUGOWA I BUDOWNICTWO.....	16
3.3.1. Gospodarka	16
3.4. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	18
3.4.1. Transport i komunikacja	18
3.4.2. Telekomunikacja.....	20
3.4.3. Zaopatrzenie w ciepło.....	20
3.4.4. Zaopatrzenie w gaz	21
3.4.5. Zaopatrzenie w wodę.....	21
3.4.6. Kanalizacja i oczyszczalnie ścieków	22
3.5. GOSPODARKA ODPADAMI	22
3.6. OCHRONA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO; OBSZARY CHRONIONE	23
3.6.1. Obszary zasobowe.....	23
3.6.2. Obiekty zabytkowe	23
3.7. TURYSTYKA I BAZA TURYSTYCZNA	25
3.8. OŚWIATA I WYCHOWANIE	26
3.8.1. Kultura	28
3.8.2. Zorganizowane grupy przedsięwzięć kulturalnych	28
3.8.3. Organizacje pozarządowe o charakterze kulturalnym	29
3.9. OCHRONA ZDROWIA	29
3.10. POMOC SPOŁECZNA	30
3.11. BEZROBOCIE	35
3.11.1. Bezrobocie w Gminie Miejskiej Żary.....	35
3.12. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	36
4. ANALIZA SWOT	38
5. OCENA SYTUACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ MIASTA ŻARY– ANKIETA	42
6. DIAGNOZA STANU	43
7. MISJA	47
8. CELE I KIERUNKI DZIAŁANIA	49
8.1. EKOLOGIA.....	50
8.2. INFRASTRUKTURA	51
8.3. GOSPODARKA	52

8.4. SPOŁECZNOŚĆ	53
8.5. PRZESTRZEŃ	54
9. WARIANT ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO - PO KOREKTACH EKSPERCKICH.....	55
9.1. KOMENTARZ DO WARIANTU ROZWOJU	55
9.2. CELE STRATEGICZNE, PRIORYTETY I CELE NIEZBĘDNE ORAZ KIERUNKI DZIAŁANIA	57
10. POWIĄZANIE PROJEKTÓW Z INNYMI DZIAŁANAMI NA TERENIE WOJEWÓDZTWA LUBUSKIEGO	62
11. WDRAŻANIE STRATEGII	65
12. MONITOROWANIE STRATEGII.....	67
13. SPIS TABEL.....	77
14. SPIS MAP	77

1. WSTĘP

Podstawą rozwoju miasta Żary jest strategia, która określa misję, cele i kierunki działania do roku 2015. Dokument ten poddany ocenie radnych, a następnie uchwalony przez Radę Miejską zawiera również opcje i wariant rozwoju.

W dalszej części opracowania przedstawiono wyniki będące kompilacją debaty strategicznej, dokumentu pn. „Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Miasta Żary” i autorskiego uporządkowania wyników prac z uczestnikami debat.

Zmiany treści poszczególnych celów i kierunków działania miała jedynie za zadanie dostosowanie wcześniej wypracowanych celów do aktualnej sytuacji społeczno – gospodarczej miasta.

Dodatkowym czynnikiem mającym wpływ na ostateczny kształt dokumentu jest „Raport o Stanie Miasta Żary” zawierający podstawowe informacje o mieście z uwzględnieniem stanu jednostek podległych bezpośrednio Burmistrzowi.

Raport został opracowany wg wcześniej przygotowanego schematu przy udziale pracowników Urzędu Miejskiego w Żarach.

W procesie tworzenia dokumentu pn. „Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Miasta Żary na lata 2007-2015” zostało włączonych kilkadziesiąt osób, będących reprezentantami środowisk społecznych, biznesowych, samorządowych i Radnych Rady Miejskiej w Żarach.

2. METODOLOGIA

Strategię Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Miasta Żary na lata 2007-2015 opracowano przyjmując za podstawę wyniki debat strategicznych organizowanych Metodą Aktywnego Planowania Strategicznego.

Przeprowadzono jedną debatę z udziałem Radnych Miejskich, liderów lokalnych, reprezentujących środowiska biznesowe oraz organizacje pozarządowe.

Debata strategiczna odbyła się w dniu 12 kwietnia 2007 roku w Urzędzie Miejskim w Żarach, a jej celem była aktualizacja celów i kierunków działania w poszczególnych przyjętych teoretycznie obszarach życia społeczno - gospodarczego.

Uczestnicy debaty pracowali w pięciu grupach, każda podporządkowana jednemu z obszarów: **przestrzeń, infrastruktura, gospodarka, społeczność i ekologia**.

Na podstawie wypracowanej **analizy SWOT: silne strony** (wewnętrzne) miasta, **słabe strony** (wewnętrzne), **szanse** (zewewnętrzne) i **zagrożenia** (zewewnętrzne) odpowiadano na pytanie: *Co należy zrobić, albo, jakie podjąć działania lub spowodować efekty tych działań, żeby zlikwidować słabe strony miasta i zniwelować zagrożenia?*

Na podstawie tak postawionego pytania grupy przygotowały po osiem celów opierając się na wcześniej wybranych w wyniku dyskusji słabych stronach i zagrożeniach.

Podobnie pracowano przy budowaniu celów określonych na podstawie mocnych stron i szans, z tym że liczbę celów ograniczono do sześciu w każdej grupie.

Kolejnym krokiem procesu konsultacji społecznej była hierarchizacja celów w poszczególnych obszarach życia społeczno - gospodarczego.

Przyjęto wówczas, że w każdym obszarze winny zostać wyróżnione trzy cele pierwszorzędne, bez których dany obszar nie może się rozwijać, trzy cele drugorzędne, które przyspieszają rozwój danego obszaru oraz trzy cele trzeciorzędne - ważne dla rozwoju danego obszaru, ale z bliżej nieokreślonym w dekadzie czasem i tempem ich realizacji.

3. RAPORT O STANIE MIASTA ŻARY

3.1. Syntetyczna charakterystyka miasta Żary¹

Mapa 1 Położenie miasta Żary

Źródło: www.gminy.pl

Żary są stolicą powiatu żarskiego leżącego w południowo-zachodniej części Polski w województwie lubuskim i są znaczącym ośrodkiem przemysłowym. Żary są czwartym, co do wielkości miastem w województwie oraz znaczącym ośrodkiem gospodarczym i kulturowym, w którym zamieszkuje ok. 40 tys. osób. Są także największym miastem w polskiej części Łużyc, która rozciąga się od Bogatyni do Gubina, i w pełni zasługują na miano stolicy polskich Łużyc. W Żarach mają siedziby urzędy i instytucje, z których korzystają mieszkańcy tej części województwa lubuskiego, tj.: Urząd Skarbowy, Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Powiatowy Urząd Pracy, 8 oddziałów banków, firmy ubezpieczeniowe, gimnazja, szkoły podstawowe, średnie oraz Łużycka Wyższa Szkoła Humanistyczna. Duży wpływ na rozwój gospodarczy Żar ma położenie w pasie przygranicznym. W pobliżu miasta (20-40 km) znajdują się polsko-niemieckie przejścia graniczne w Olszynie, Łęknicy, Przewozie i Zasiokach oraz kolejowe przejście w Forst.

Miasto położone jest na terenie Wzniesień Żarskich, na pograniczu Niziny Śląskiej i Niziny Wielkopolskiej, pomiędzy dwoma dopływami Odry: Bobrem i Nysą Łużycką. Żary są miejscem atrakcyjnym dla turystów. Prawie 1000-letnia historia miasta pozostawiła wiele cennych zabytków. Przez miasto przebiega wiele malowniczych szlaków rowerowych i pieszych.

Początki osadnictwa na ziemi żarskiej sięgają czasów prehistorycznych. Nazwa „Zara” (odnosząca się najprawdopodobniej do niewielkiego, niezależnego plemienia słowiańskiego) pojawia się po raz

¹ Opracowano na podstawie danych uzyskanych z Urzędu Miejskiego w Żarach, Banku Danych Regionalnych, strony internetowej www.zary.pl

pierwszy w 1007 r. w kronice Thietmara. Za panowania Bolesława Chrobrego, ziemia żarska wraz z Łużycami została przyłączona do Polski.

Miasto lokowano na prawie magdeburskim ok. 1260 r. Objęło ono swym zasięgiem trzy ośrodki: osadę targową przy „trakcie solnym” z Lipska do Wrocławia, gród wzniesiony pośród bagien (na terenie późniejszego zamku) i osadę franciszkańską, która powstała w 1274 r.

Burzliwa historia ziem pogranicza śląsko - łużyckiego sprawiła, że Żary nader często zmieniały przynależność państwową. Obejmowali nad Żarami zwierzchnictwo Piastowie śląscy (do 1364 r.), królowie czescy (do 1635 r.), elektorowie sascy (do 1815 r.), władcy Prus.

Właścicielami miasta byli przedstawiciele możnych rodów: Dewinów, Bibersteinów i Promnitzów, których rezydencje stoją do dziś.

Przez kilka stuleci Żary były ośrodkiem "wolnego państwa stanowego". Ich mieszkańcy bogacili się na handlu i rzemiośle. Już w XIV wieku w mieście istniały cechy sukienników, płócienników, piwowarów, szewców, farbiarzy. W wieku XIX Żary stały się prężnym ośrodkiem przemysłowym. Szczególną rolę odgrywały zakłady włókiennicze, w których pracowało 50 proc. wszystkich zatrudnionych w przemyśle.

W czasie II wojny światowej Niemcy przenieśli do Żar oddział zakładów lotniczych Focke-Wulf. W kwietniu 1944 r., po alianckim nalocie, legła w gruzach część zabudowy starego miasta. W lutym 1945 r. do Żar wkroczyły wojska Armii Czerwonej. Na mocy traktatu poczdamskiego miasto powróciło do Polski.

Przedsięwzięcia komunalne:

Żary to miasto zamożne, zarówno, gdy idzie o poziom życia mieszkańców, jak i fundusze publiczne. Dzięki rosnącym z roku na rok wpływom z podatków lokalnych i szybkiej prywatyzacji majątku komunalnego, gminie udało się sfinansować kilka dużych inwestycji.

Miasto ma już nowoczesną oczyszczalnię ścieków, o zdolności 15 tys.m³ na dobę, a także wysypisko odpadów komunalnych, które spełnia wymogi europejskie. W 1998 r. została ukończona stacja uzdatniania wody. Ciągłe rozbudowuje się sieć gazową, ciepłowniczą i wodno-kanalizacyjną.

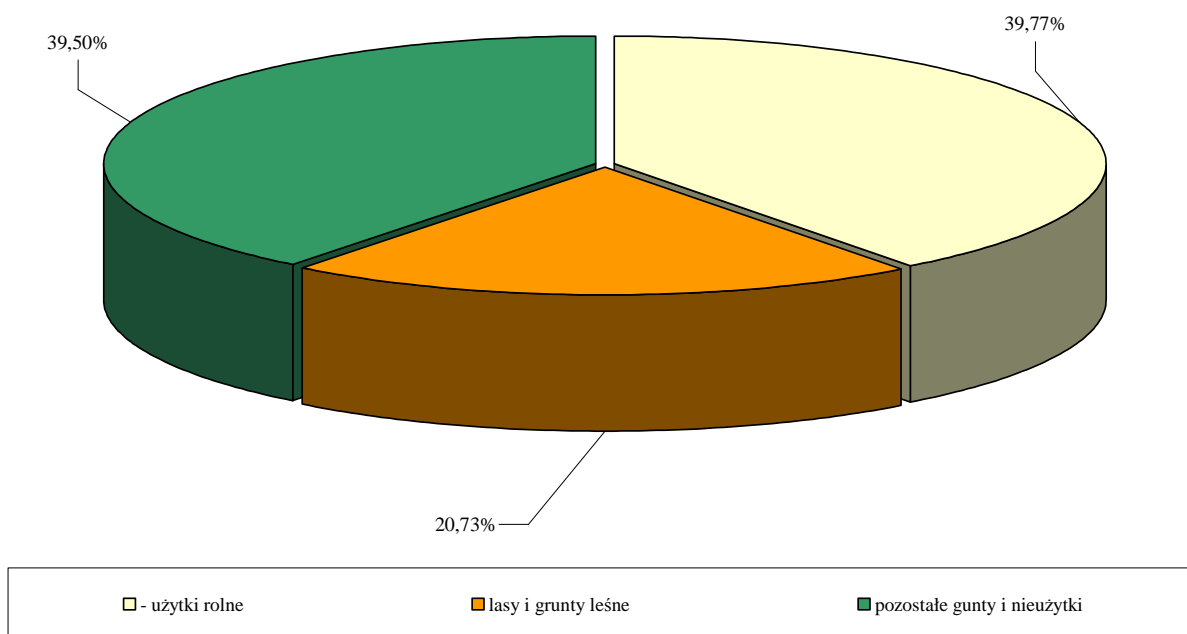
W Żarach od września 2000 roku korzystać można z nowego kompleksu krytych basenów "Wodnik", wraz z nowoczesnymi urządzeniami odnowy biologicznej.

Gmina miejska Żary obejmuje obszar **33,24 km²**, w tym:

6,89 km²	- lasy i grunty leśne
13,22 km²	- użytki rolne
13,13 km²	- pozostałe grunty

Źródło: Urząd Miejski w Żarach

Wykres 1 Procentowa struktura gruntów gminy miejskiej Żary

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Żarach

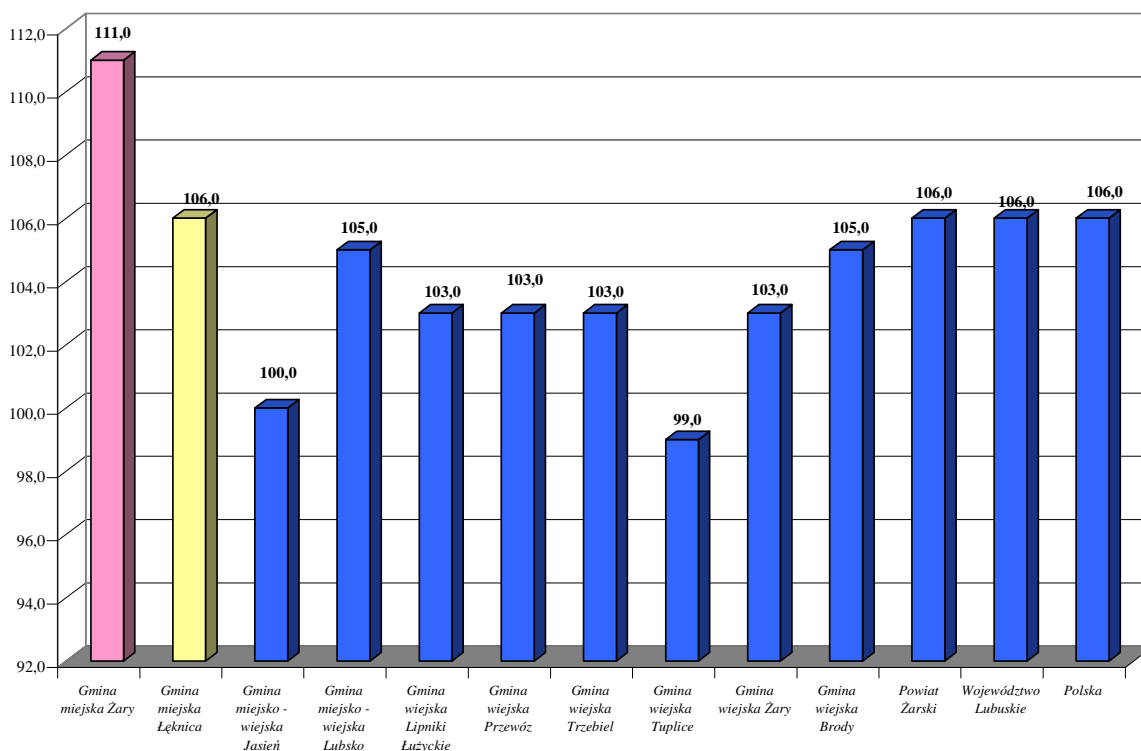
3.2. Gmina w statystyce

Tabela 1 Przekrój statystyczny gminy miejskiej Żary (wg stanu na koniec 2006r.):

WYSZCZEGÓLNIENIE	WARTOŚCI
Stan ludności ogółem, w tym:	39 566
mężczyźni	18 608
kobiety	20 958
Ludność w wieku przedprodukcyjnym ogółem, w tym:	7 517
mężczyźni	3 836
kobiety	3 681
Ludność w wieku produkcyjnym ogółem, w tym:	25 920
mężczyźni	12 599
kobiety	13 321
Ludność w wieku poprodukcyjnym ogółem, w tym:	6 129
mężczyźni	2 242
kobiety	3 887
Urodzenia żywe w 2006 roku	995
Zgony ogółem w 2006 roku	691
Przyrost naturalny	304

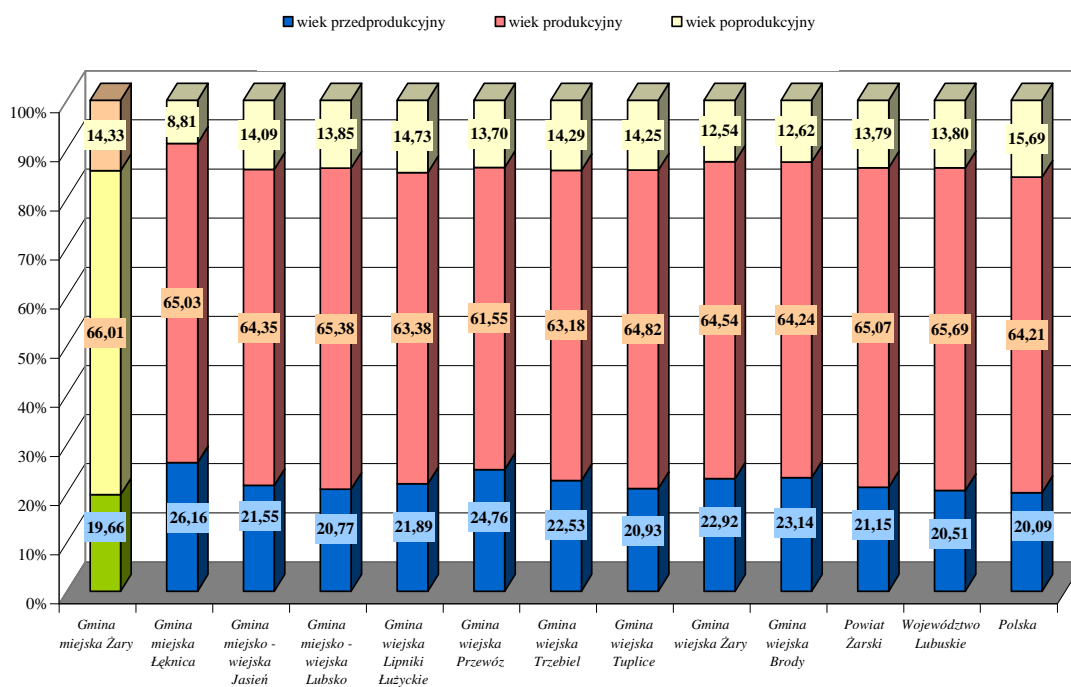
Źródło: Urząd Miejski w Żarach

Wykres 2 Liczba kobiet przypadająca na 100 mężczyzn

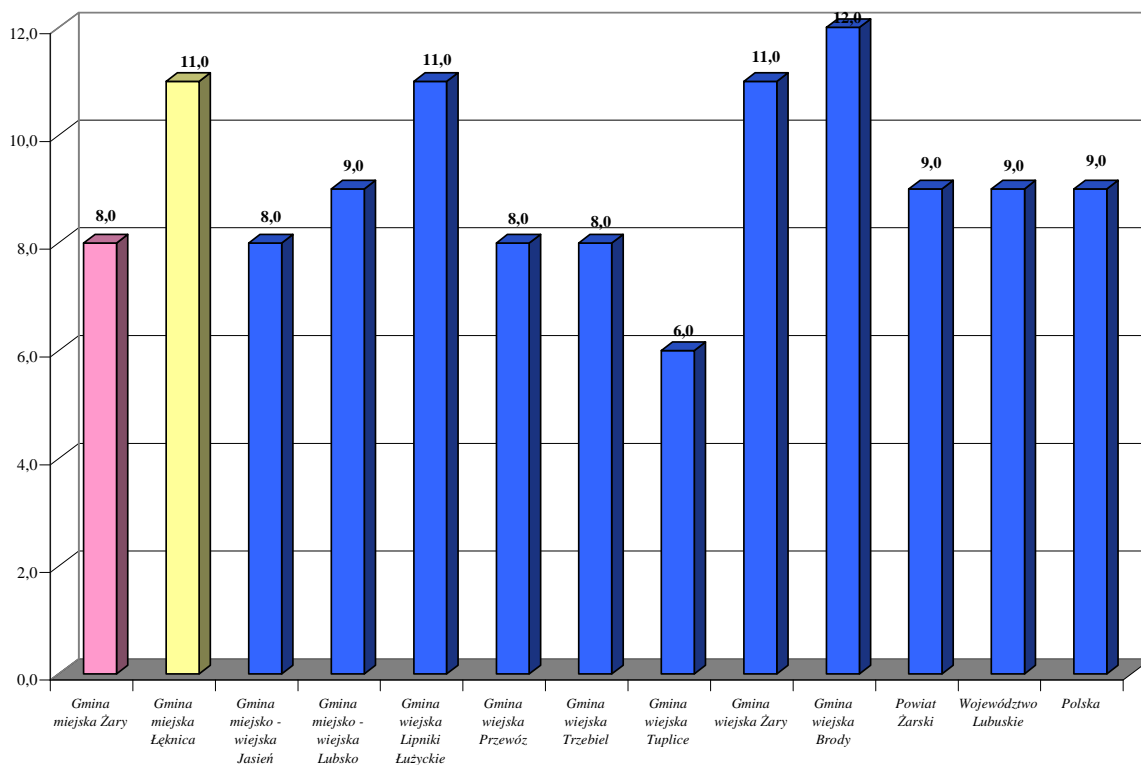
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Regionalnych

Wykres 3 Struktura ekonomiczna ludności

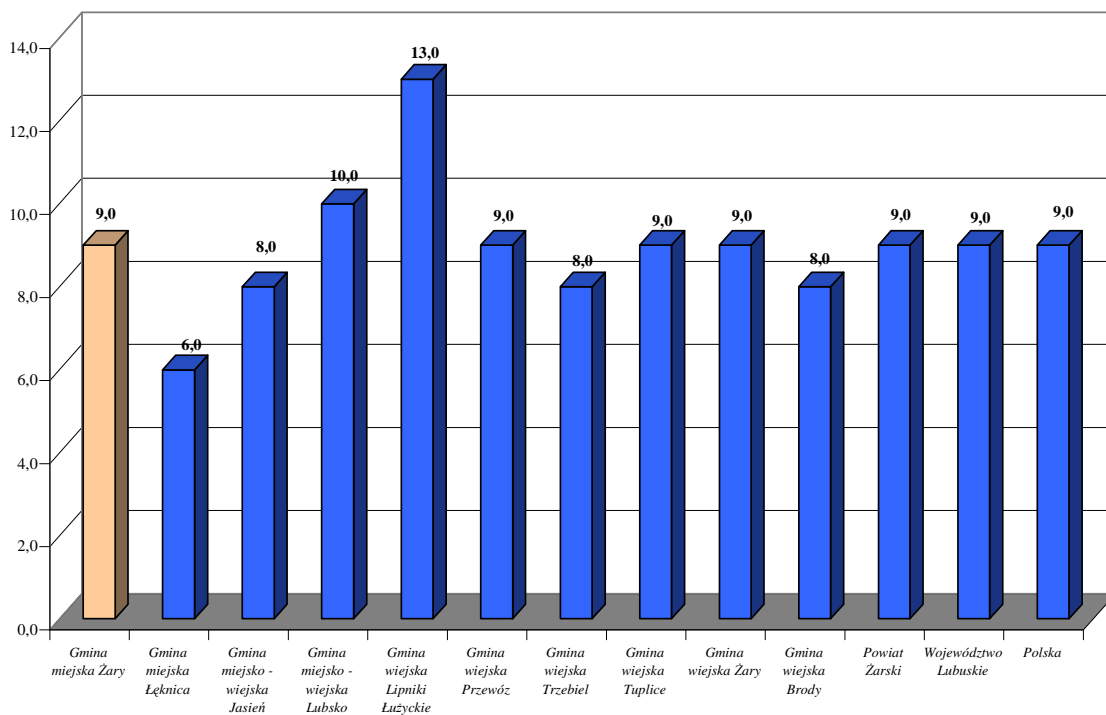
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Regionalnych

Wykres 4 Urodzenia żywe w liczbach bezwzględnych na 1000 ludności

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Regionalnych

Wykres 5 Zgony w liczbach bezwzględnych na 1000 ludności

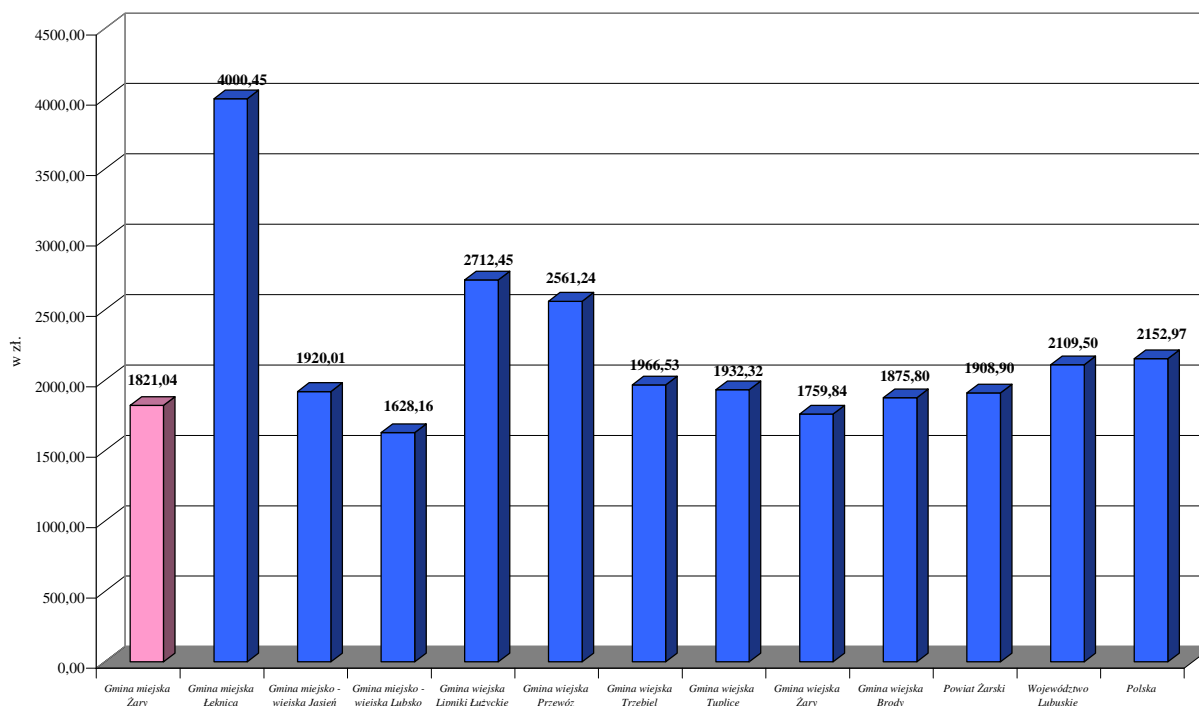
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Regionalnych

Tabela 2 Wybrane elementy budżetu Gminy Miejskiej Żary

WYSZCZEGÓLNIENIE	WARTOŚCI (w złotych)
Dochód budżetu miasta ogółem w 2006 roku	86 803 948,00
Wydatki budżetu miasta ogółem w 2006 roku, w tym na:	89 517 125,00
gospodarkę mieszkaniową	2 090 478,00
administrację publiczną	6 585 459,00
oświatę i wychowanie	25 456 164,00
ochronę zdrowia	536 824,00
opiekę społeczną	18 377 642,00
Dochody ogółem w złotych na 1 mieszkańca w 2006 roku	2 170,00
Wydatki w złotych na 1 mieszkańca w 2006 roku	2 238,00
Wydatki inwestycyjne w złotych na 1 mieszkańca w 2006 roku	606,00

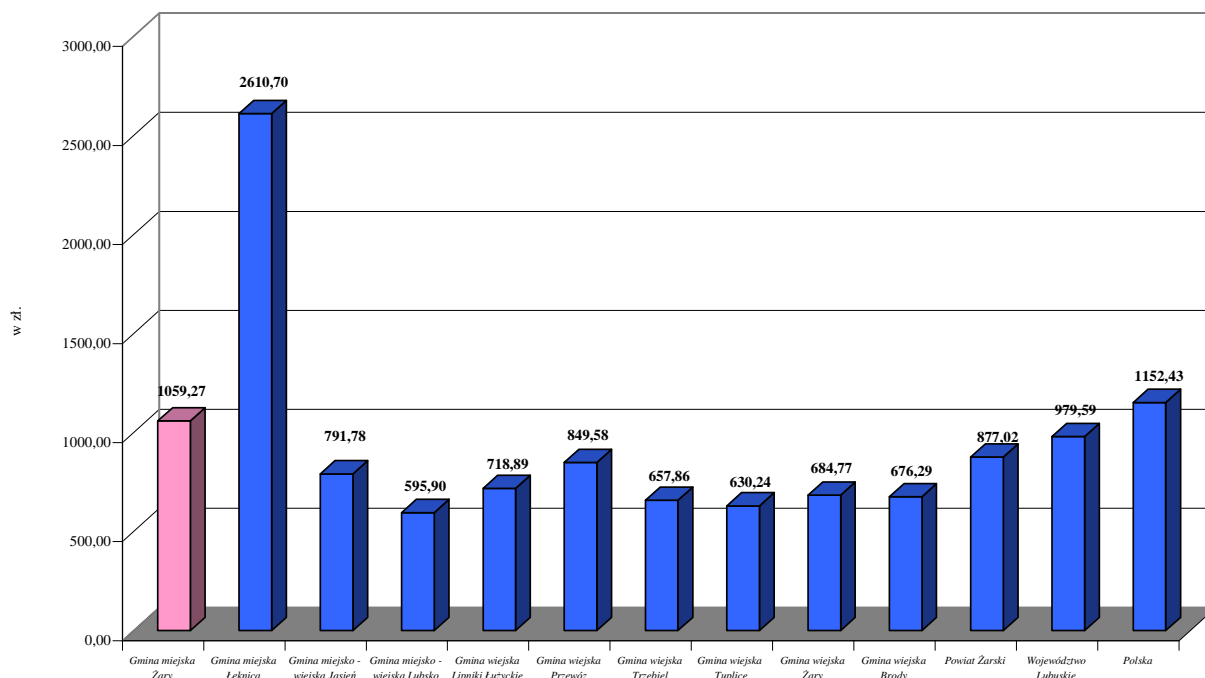
Źródło: Urząd Miejski w Żarach

Wykres 6 Dochód budżetów gmin ogółem w złotych na 1 mieszkańca wg stanu na 31.12.2005 r.

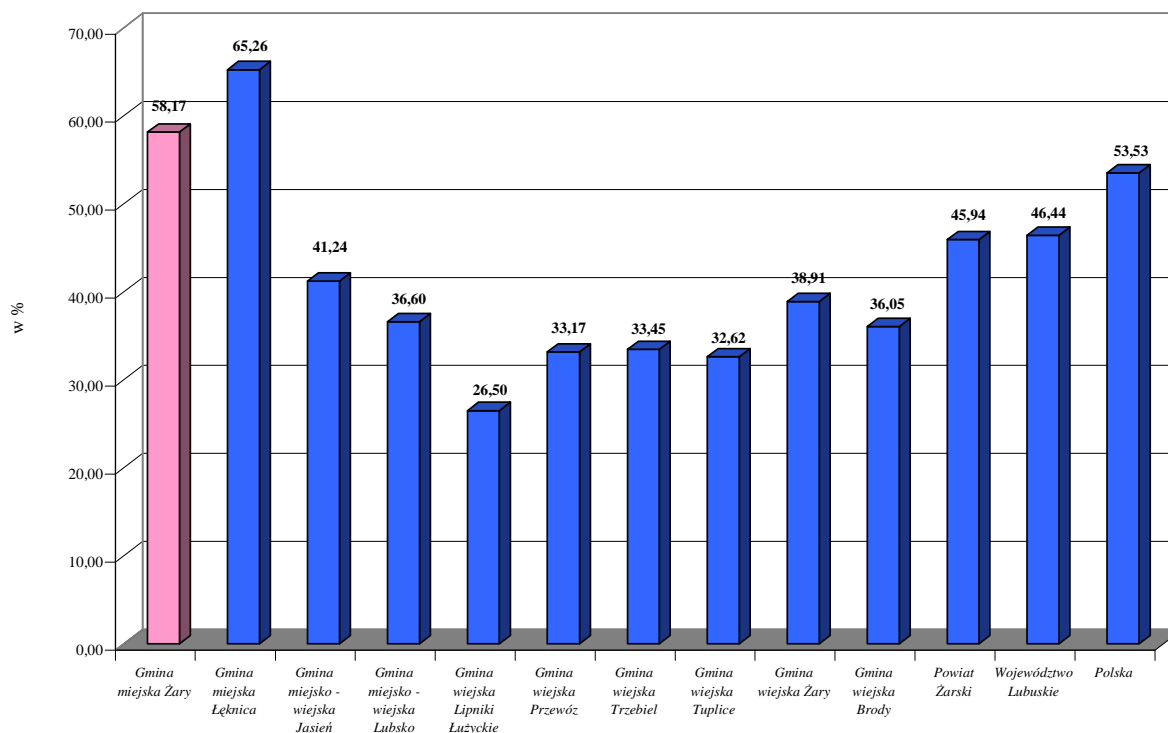
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Regionalnych

Wykres 7 Dochody własne budżetów gmin w złotych na 1 mieszkańca wg stanu na 31.12.2005 r.

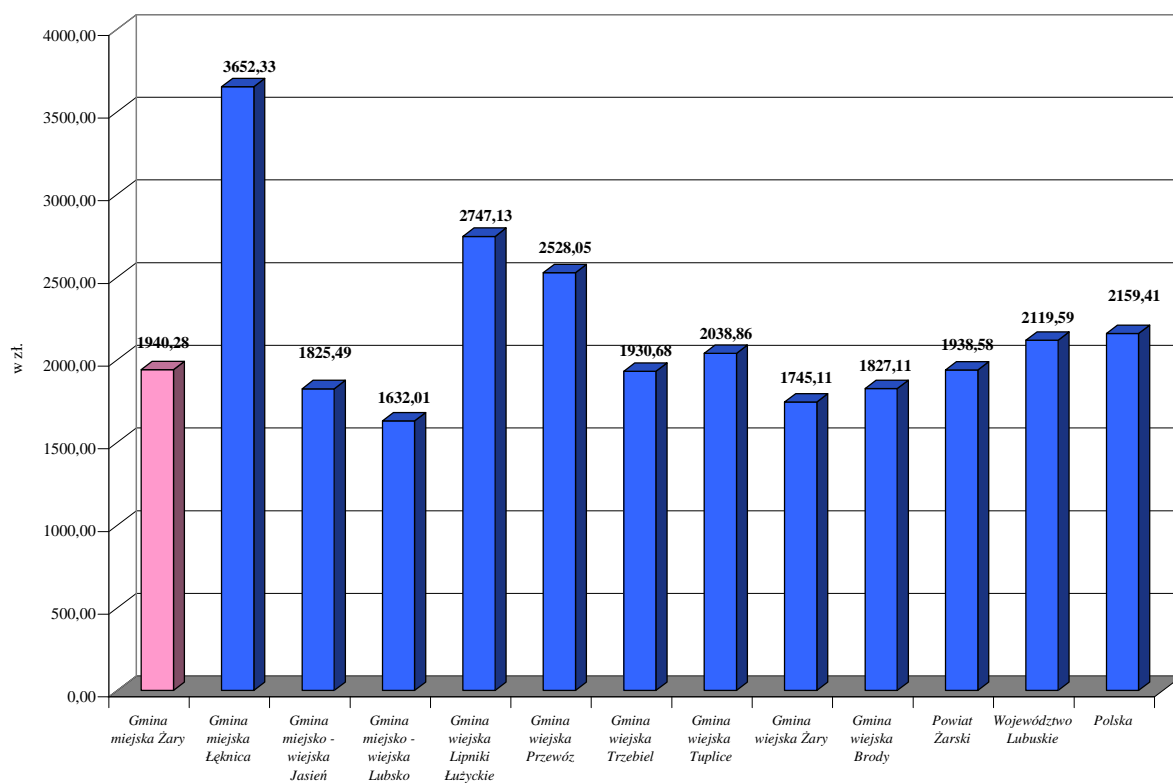
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Regionalnych

Wykres 8 Samodzielność budżetu - procent dochodów własnych w dochodach ogółem wg stanu na 31.12.2005 r.

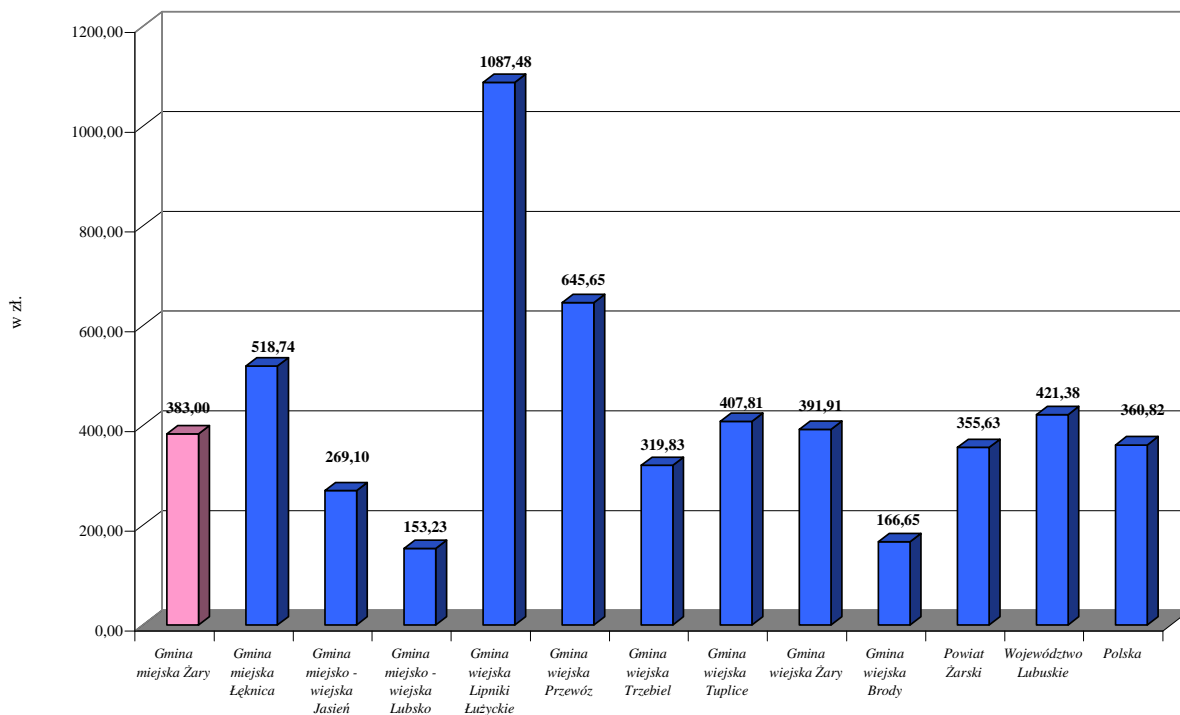
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Regionalnych

Wykres 9 Wydatki z budżetów gmin ogółem w złotych na 1 mieszkańca wg stanu na 31.12.2005 r.

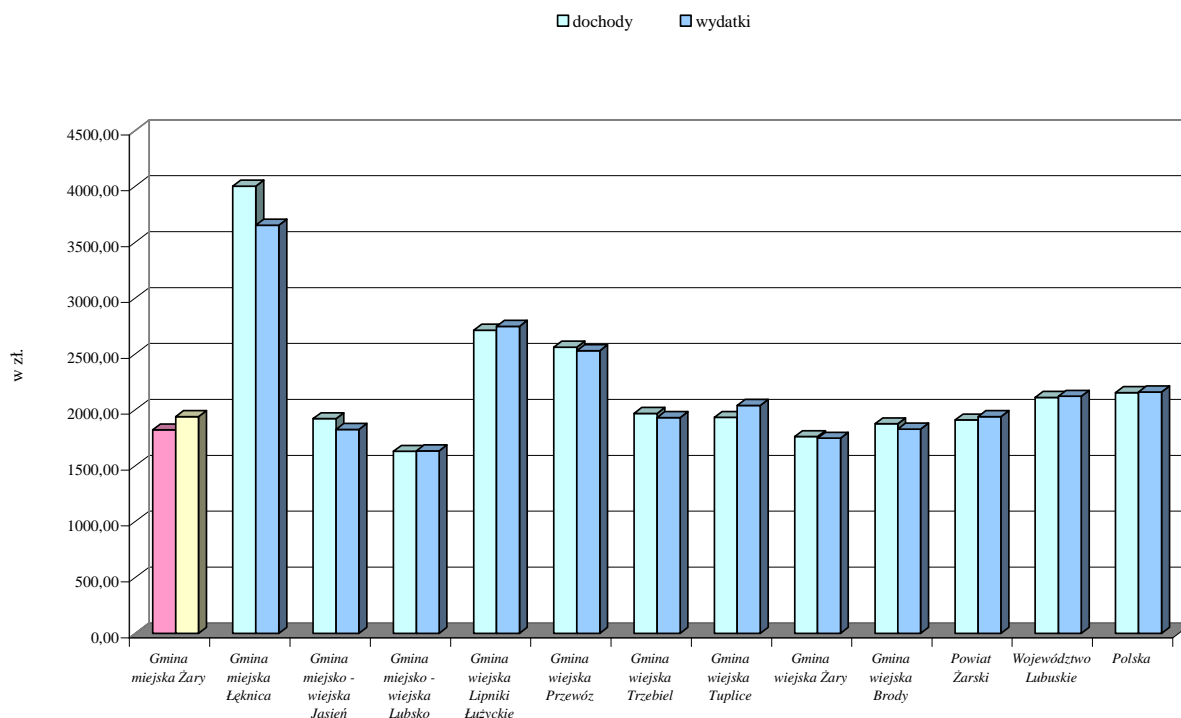
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Regionalnych

Wykres 10 Wydatki inwestycyjne z budżetów gmin ogółem w złotych na 1 mieszkańca wg stanu na 31.12.2005 r.

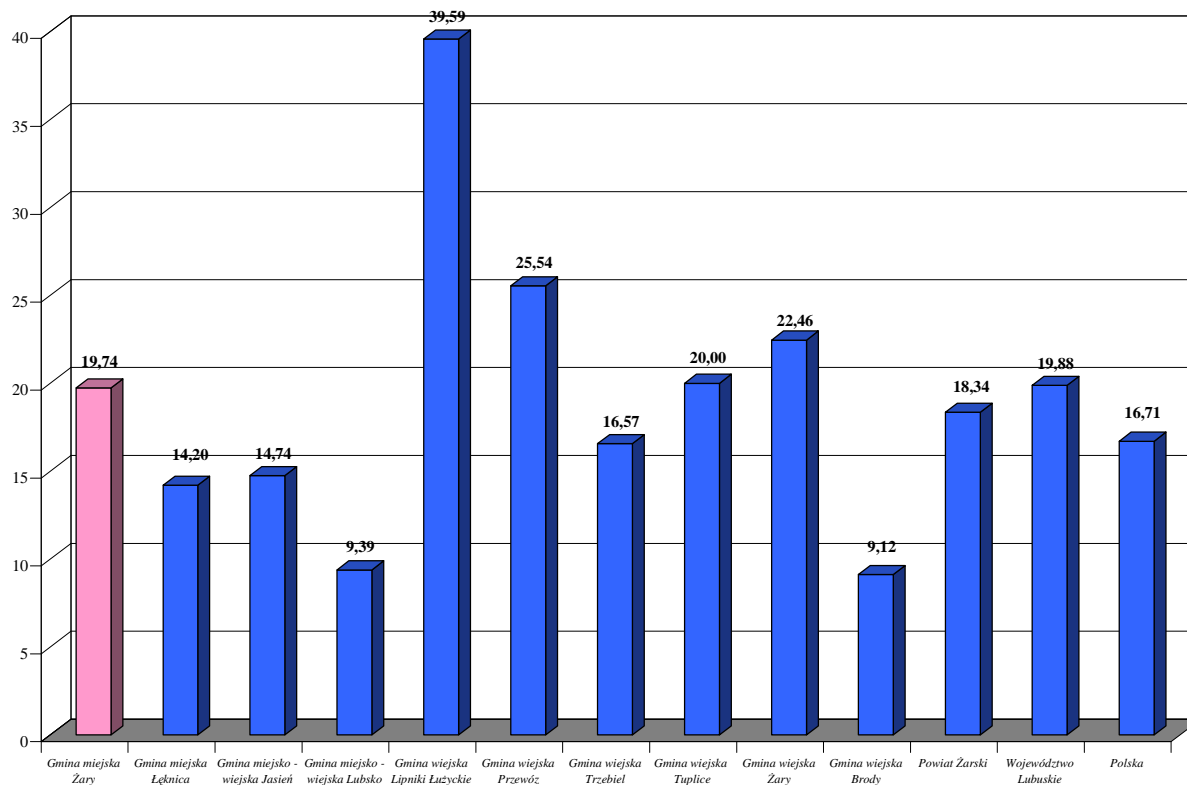
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Regionalnych

Wykres 11 Dochody i wydatki z budżetów gmin ogółem w złotych na 1 mieszkańca wg stanu na 31.12.2005 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Regionalnych

Wykres 12 Procent wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem wg stanu na 31.12.2005 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Regionalnych

3.3. Działalność produkcyjno-usługowa i budownictwo

Na terenie miasta działalność gospodarczą na podstawie wpisu do ewidencji działalności gospodarczej prowadziło **2 744** podmiotów gospodarczych (stan na koniec 2006 roku)

Tabela 3 Struktura prowadzonej działalności gospodarczej na podstawie ewidencji działalności gospodarczej, prowadzonej przez Burmistrza Miasta Żary w latach 2004-2006

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004	2005	2006
Handel detaliczny, PKD-51	1 133	1 111	1 107
Handel i restauracje, PKD-52	109	98	102
Produkcja art. spożywczych, PKD-15,16	23	20	21
Pozostałe przetwórstwo, PKD-17-37	252	250	243
Budownictwo, PKD-45	240	258	285
Usługi transportowe, PKD-60	212	205	209
OGÓŁEM	2 766	2 730	2 744

Źródło: Urząd Miejski w Żarach

Tabela 4 Struktura prowadzonej działalności gospodarczej według REGON-u nadanego przez Urząd Statystyczny w latach 2004-2006

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004	2005	2006
Handel detaliczny, PKD-51	1 342	1 336	1335
Handel i restauracje, PKD-52	132	128	136
Produkcja art. spożywczych, PKD-15,16	23	24	21
Pozostałe przetwórstwo, PKD-17-37	227	229	224
Budownictwo, PKD-45	287	309	336
Usługi transportowe, PKD-60	279	270	279
OGÓŁEM	3 631	1 336	3 732

Źródło: Urząd Miejski w Żarach

3.3.1. Gospodarka

Żary to miasto otwarte dla inwestorów. Żarski przemysł cechuje duża różnorodność. Coraz ważniejszą rolę odgrywa przemysł drzewny, elektryczny, metalowy oraz materiałów budowlanych. Wiele żarskich firm znalazło inwestorów zagranicznych, którzy skorzystali z wykwalifikowanej kadry pracowniczej. Zainwestowany kapitał zagraniczny to około 350 mln dolarów. Żary zostały sklasyfikowane na 26 miejscu wśród najbardziej atrakcyjnych dla inwestorów miast powiatowych w rankingu sporządzonym przez Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową.

Struktura ekonomiczna:

- przemysł elektryczny,
- drzewny,

- włókienniczy,
- metalowy,
- szklarski i materiałów budowlanych,
- odzieżowy;
- transport,
- budownictwo.

Najwięksi inwestorzy zagraniczni to:

- KRONOPOL Sp. z o.o. - płyty wiórowe OSB, MDF, panele, blaty itp. - kapitał szwajcarski,
- SEKURIT SAINT-GOBAIN HanGlas Sp. z o.o.- producent szyb samochodowych - kapitał francuski,
- POL-ORSA i APO-Tessile Sp. z o.o. - materiały motoryzacyjne - kapitał włoski,
- PROBET-DASAG Sp. z o.o. - wyroby terazzo i z kamienia naturalnego - kapitał niemiecki,
- MK Systemy Kominowe Sp. z o.o. - kominy z blachy kwasoodpornej - kapitał niemiecki,
- SPOMASZ S.A. - konstrukcje stalowe - maszyny rolnicze - kapitał holenderski,
- DE ROOY POLAND – transport międzynarodowy – kapitał holenderski, .
- WILHELM KARMANN GmbH – przemysł motoryzacyjny – kapitał niemiecki

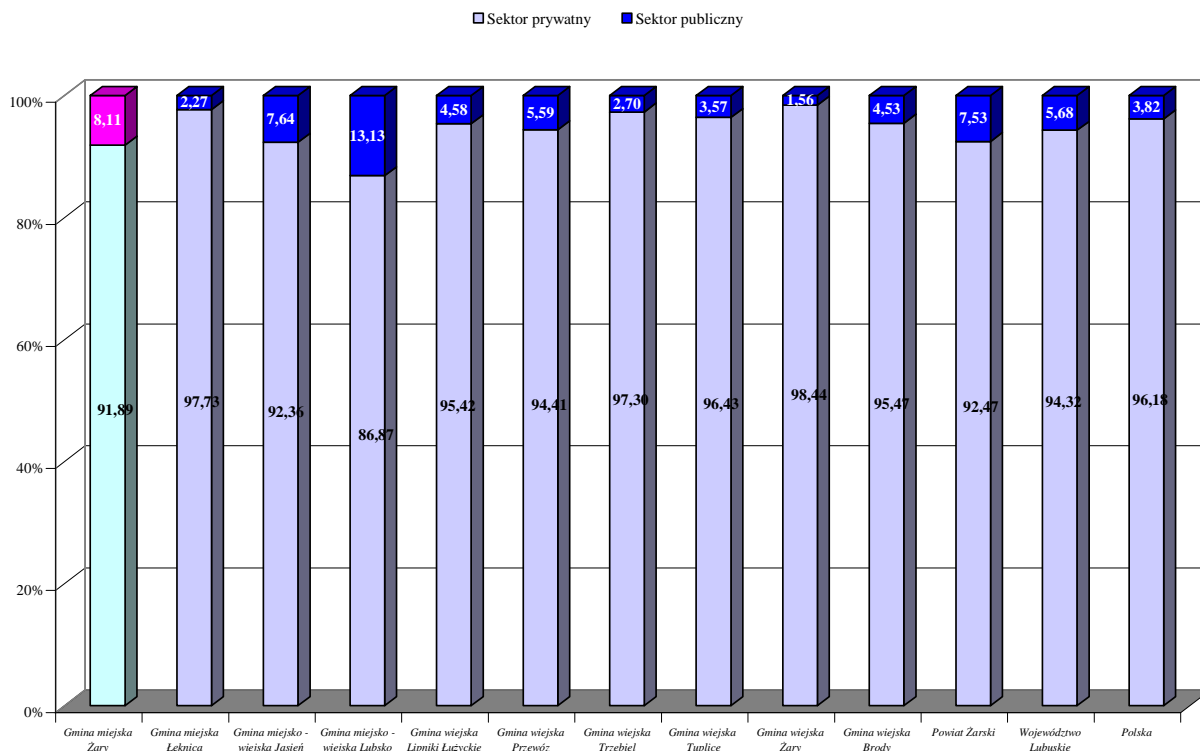
Mozaikę firm zagranicznych uzupełniają polskie firmy, takie jak: RELPOL S.A. - producent przekładników notowany na warszawskiej giełdzie, firma odzieżowa LUSATIA NOBLE MODE, HART SM - producent szkła hartowanego dla AGD, mebli, okien plastikowych, POLI-ECO Sp. z o.o. – profile wykończeniowe z tworzywa sztucznego, okna uszczelki, PKS S.A. – transport.

W ostatnich latach również organizacja handlu w Żarach uległa zmianom. Poza istniejącymi do tej pory placówkami handlowymi (często były to niewielkie sklepy) pojawiły się duże markety, prowadzone przez międzynarodowe koncerny.

Bardzo dużą rolę w mieście odgrywają również małe i średnie firmy (często rodzinne), których liczba sięga 4000. Większość z tych firm nastawiona jest na działalność usługową i handlową.

Fachową pomocą służą przedsiębiorcom różnego rodzaju firmy świadczące usługi finansowe i doradcze, przede wszystkim Fundacja „Przedsiębiorczość” (fundusz kredytowy, inkubator, szkolenia) - instytucja wspierająca działalność małych i średnich firm. Przekwalifikowywaniem pracowników zajmuje się Zakład Doskonalenia Zawodowego.

Wykres 13 Podmioty gospodarki narodowej wg stanu na 31.12.2006 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Regionalnych

3.4. Infrastruktura techniczna

3.4.1. Transport i komunikacja

Podstawowy układ drogowy miasta tworzą drogi:

- drogi krajowe,
- drogi powiatowe,
- drogi gminne.

Układ drogowy miasta Żary składa się ze 117,2 km dróg publicznych. Pozostałe drogi na terenie miasta są drogami niezaliczanymi do żadnej kategorii dróg publicznych, stanowiące drogi wewnętrzne.

Tabela 5 Wykaz dróg publicznych (stan na koniec 2006 r.)

Lp.	Rodzaj drogi	Długość ogółem w km	W tym utwardzone w km
1.	drogi krajowe	15,1	15,1
2.	drogi powiatowe	27,1	23,4
3.	drogi gminne	75,0	58,0
Ogółem		117,2	96,5

Źródło: Urząd Miejski w Żarach

Mapa 2 Układ komunikacyjny miasta Żary

Źródło: www.zary.pl

W Żarach krzyżują się dwie drogi krajowe nr 12 i 27. Wspólny odcinek tych dróg stanowi fragment obwodnicy miejskiej. Oddano ostatni z trzech odcinków obwodnicy miejskiej, co usprawniło znacznie ruch w mieście. Budowa obwodnicy dofinansowana została z funduszu Phare.

Nieopodal miasta przebiega międzynarodowa trasa E-36 (Berlin-Śląsk-Kraków), która przekształci się wkrótce w autostradę A-18. Na drodze tej, przy granicy z Niemcami, 25 km od Żar, w pobliskiej Olszynie znajduje się jeden z największych terminali towarowych. Autostrada po niemieckiej stronie ma numer A-15 i umożliwia bardzo szybki dostęp poprzez sieć autostrad do Berlina. Międzynarodowe lotnisko w Berlinie oddalone jest ok. 160÷185 km, tj. 1,5 godz. jazdy samochodem.

Tabela 6 Wykaz wiaduktów na terenie miasta (stan na 31.12.2006 r.)

Miasta	Liczba mostów	Długość mostów (mb)
Miasto Żary	2	65

Źródło: Urząd Miejski w Żarach

3.4.1.1. Komunikacja autobusowa

Obsługę autobusową na terenie miasta Żary zapewniają PKS Żary Spółka Akcyjna (ze stuprocentowym udziałem pracowników), która powstała 1 lutego 1999 roku, na bazie PPKS, w toku prywatyzacji. Przedsiębiorstwo przewozi pasażerów zgodnie z Urzędowym Rozkładem Jazdy. Siecią komunikacyjną PKS pokrywa teren powiatu żarskiego i żagańskiego. Dziennie z dworców autobusowych wykonywanych jest 750 kursów, nie licząc przewozów pracowniczych oraz wszelkiego rodzaju wynajmów.

Na terenie 8 gmin PKS obsługuje kompleksowo dowóz dzieci do szkół podstawowych i gimnazjalnych. PKS Żary zapewnia także połączenia krajowe i międzynarodowe.

Główne kierunki komunikacji autobusowej:

- Żary-Zielona Góra,
- Żary-Łęknica,
- Żary-Wrocław,
- Żary-Poznań.

3.4.1.2. Komunikacja kolejowa

Komunikacja kolejowa umożliwia mieszkańcom połączenia komunikacyjne o znaczeniu lokalnym, regionalnym i krajowym. Kursujące pociągi lokalne i dalekobieżne umożliwiają dogodne połączenia z Żaganiem, Zieloną Górą, Krakowem, Wrocławiem, Poznaniem. Ponadto Żary mają połączenie kolejowe z Niemcami.

Główne kierunki komunikacji kolejowej:

- Żary-Żagań-Legnica-Wrocław-Katowice-Kraków,
- Żary-Zasieki-Forst-Cottbus-Mamburg.

3.4.2. Telekomunikacja

Głównym operatorem sieci telekomunikacyjnej na terenie miasta Żary jest Telekomunikacja Polska S.A. i telefonia „Dialog” S.A.

Miasto wykazuje wysoki wskaźnik telefonizacji i posiada dobry stan sieci (nowa sieć światłowodowa).

Ponadto na terenie miasta znajduje się stacja bazowa telefonii komórkowej: PLUS GSM, ERA GSM i ORANGE.

3.4.3. Zaopatrzenie w ciepło

Na terenie gminy miejskiej Żary znajduje się 13 kotłowni, w tym trzy kotłownie centralne usytuowane przy:

- ul. Strzelców - 12,500 Gcal/h, 14,52 MW,
- ul. Okrzei – 104 (SPOMASZ) - 25,000 Gcal/h, 29,00 MW,
- ul. Myśliwska - 1,024 Gcal/h, 1,184 MW.

Moc kotłowni ogółem wynosi 43,394 MW, roczna produkcja ciepła wynosi 189,944 GJ

Na obszarze miasta Żary występuje duże zróżnicowanie pozyskiwania źródeł ciepła. Najpopularniejszym nośnikiem energii są paliwa stałe tj.: węgiel kamienny, koks, olej opałowy i gaz.

Zaspokajanie potrzeb ciepłych indywidualnych odbiorców na terenie miasta odbywa się również w oparciu o własne, indywidualne źródła ciepłe.

3.4.4. Zaopatrzenie w gaz

Do Żar gaz dostarczany jest przez operatora, jakim jest Dolnośląska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. we Wrocławiu (Zakład Gazowniczy w Zgorzelcu) z sieci wysokiego ciśnienia 6,3 Mpa (Żukowice – Żary – Jasień DN 250), odgałęzieniem gazociągu DN 100 zakończonym stacją redukcyjno – pomiarową I^o o przepustowości Q=6000 m³/h.

Na terenie gminy miejskiej Żary korzystało z sieci gazowniczej na koniec 2006 roku **12.558** odbiorców gazu, w tym **6** odbiorców przemysłowych. Ciągłe trwają prace mające na celu rozbudowę sieci.

Poniższa tabela przedstawia informacje dotyczące sieci gazowniczej na terenie miasta Żary.

Tabela 7 Sieć gazowa na obszarze miasta w latach 2003-2005

Sieć gazowa	J. m.	2003	2004	2005
długość czynnej sieci ogółem	km	70,9	71,4	79,9
długość czynnej sieci przesyłowej	km	0,7	0,7	7,6
długość czynnej sieci rozdzielczej w km	km	70,2	70,7	72,3
czynne połączenia do budynków mieszkalnych	szt.	1 586	1 630	1 714
odbiorcy gazu	gosp.dom.	11 986	12 100	12 134
ludność korzystająca z sieci gazowej	osoba	34 163	34 147	34 728

Źródło: Bank Danych Regionalnych

Ludność miasta korzystająca z sieci gazowniczej stanowiła **87,7%** ogółu ludności.

3.4.5. Zaopatrzenie w wodę

Długość sieci wodociągowej w Żarach wynosi **135,1 km**, z sieci korzysta **37 170** mieszkańców powiatu, tj. **93,9%**.

Na terenie miasta Żary znajdują się trzy stacje uzdatniania wody (SUW) zlokalizowane przy ulicach:

- **SUW 1** - ul. Piastowska. Jest to nowa stacja przyjmująca wodę z ujęcia nr 1 oraz studni nr R2; R3; R5; S1; S1a, ujęcia nr 4 Sieniawa – Miłowice,
- **SUW 2** - przy ul. Zgorzeleckiej. Uzdatnia wodę z ujęcia nr 2 oraz ze studni R1 i z ujęcia Sieniawa – Miłowice,
- **SUW 3** - w Kunicach. Uzdatnia wodę tylko z ujęcia numer 3.

Tabela 8 Sieć wodociągowa w mieście Żary w latach 2003-2005

URZĄDZENIA SIECIOWE	J. m.	2003	2004	2005
długość czynnej sieci rozdzielczej	km	129,1	130,9	135,1
połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	3 604	3 646	3 697
woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam ³	1 443,9	1 368,1	1 298,8

URZĄDZENIA SIECIOWE	J. m.	2003	2004	2005
mieszkania w budynkach mieszkalnych nowo dołączonych do sieci wodociągowej	miesz.	75	75	75
ludność korzystająca z sieci wodociągowej w miastach	osoba	37 101	37 103	37 170
ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	37 101	37 103	37 170

Źródło: Bank Danych Regionalnych

3.4.6. Kanalizacja i oczyszczalnie ścieków

Długość sieci kanalizacyjnej w Żarach wynosi **68,3 km**, z sieci kanalizacyjnej korzysta **32 275** osób, tj. **81,5%** mieszkańców.

Tabela 9 Długość sieci kanalizacyjnej na terenie miasta Żary w latach 2003-2005

URZĄDZENIA SIECIOWE	J. m.	2003	2004	2005
długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	65,5	66,4	68,3
połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	Szt.	1 453	1 512	1 673
ścieki odprowadzone	dam ³	1 644,3	1 601,3	1 490,4
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	31 695	31 840	32 275

Źródło: Bank Danych Regionalnych

Na terenie miasta Żary znajdują się także dwie oczyszczalnie ścieków.

Tabela 10 Oczyszczalnie ścieków na terenie miasta Żary

Miejscowość	Typ oczyszczalni	Max wydajność	Średnia moc przerobowa
Żary	mechaniczno-biologiczna	15 000 m ³ /d	4 420 m ³ /d
Żary-Kunice	BOS-200	200 m ³ /d	67,8 m ³ /d

Źródło: Urząd Miejski w Żarach

3.5. Gospodarka odpadami

Miejskie składowisko odpadów komunalnych znajduje się przy ul. Żurawiej w Żarach. Powierzchnia pola składowego odpadów wynosi **1,8 ha**. Stopień wypełnienia na koniec 2006 roku wynosił **99%**. Obecnie prowadzona jest rozbudowa istniejącego składowiska odpadów komunalnych. Planuje się budowę nowego zakładu unieszkodliwiania odpadów dla potrzeb Łużyckiego Związku Gmin.

W mieście Żary usługi komunalne dla ludności świadczy Przedsiębiorstwo Komunalne "PEKOM" S.A. w Żarach. W strukturze przedsiębiorstwa funkcjonuje wyodrębniony terytorialnie, na terenie gminy miejskiej, Zakład Oczyszczania Miasta, który prowadzi działalność w zakresie oczyszczania Żar (wywóz nieczystości stałych, gruzu, ziemi, odpadów wielkogabarytowych, selektywna zbiórka odpadów, wywóz nieczystości płynnych, eksploatacja miejskiego wysypiska odpadów komunalnych).

Na terenie miasta Żary od roku 2001 prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów. Zbiórka odpadów surowcowych prowadzona jest w systemie pojemnikowym – w wydzielonych do tego miejscach.

3.6. Ochrona środowiska przyrodniczego; obszary chronione

Na terenie miasta Żary znajduje się 21 drzew zakwalifikowanych jako pomniki przyrody. Są nimi wyłącznie wiekowe drzewa różnych gatunków. Ponadto ochronie prawnej podlega również Obszar Chronionego Krajobrazu obejmujący głównie tereny leśne położone po południowej i zachodniej stronie miasta – Wzgórza Żarskie stanowiące masyw leśny „Zielony Las”. Obszar ten został wpisane jako obszar NATURA 2000.

3.6.1. Obszary zasobowe

Udokumentowane złoża surowców naturalnych w postaci kruszywa znajdują się w zachodnim rejonie miasta, po południowej stronie drogi prowadzącej do Łęknicy.

3.6.2. Obiekty zabytkowe

Pomimo poważnych zniszczeń wojennych, w Żarach zachowało się wiele ciekawych zabytków architektury. W północno-zachodniej części miasta znajduje się zamek Dewinów - Bibersteinów potężna budowla z XIII wieku przebudowana później w stylu renesansowym. Sąsiaduje z nim barokowy pałac Promnitzów, który zaprojektował włoski architekt Giovanni Simonetti. Obie rezydencje, zakupione przez prywatnego inwestora czekają na restaurację. Otaczają je pozostałości dawnego parku geometrycznego, z pałacem ogrodowym i Błękitną Bramą z 1708 r.

Ponadto na terenie miasta występuje wiele ciekawych budowli, m.in. są to:

- Gotycki kościół pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa. Świątynia, której zasadniczy kształt nadano w XV w., pamięta czasy narodzin miasta - fragmenty murów w północnym skrzydle pochodzą z XII w. Przy ścianie wschodniej dobudowano w latach 1670 -72 barokową kaplicę Promnitzów.
- Gotycka plebania i gotycko-renesansowy budynek nadintendenty.
- Ratusz z przełomu XIV i XV w. z pięknym renesansowym portalem.
- Kamieniczki otaczające rynek i stojące przy ul. Bolesława Chrobrego - głównej arterii handlowej miasta. Najstarsze budynki pochodzą z XVII wieku.
- Pozostałością średniowiecznych obwarowań miejskich są fragmenty murów, dwie wieże obronne (wyższa, z ciosami z rudy darniowej, stała się niemalże „znakiem rozpoznawczym” Żar) i kamienna dzwonnica z przełomu XIV i XV w.
- Salon Wystaw znajdujący się na żarskim deptaku opodal Ratusza, a także Izba Tradycji w budynku Cechu Rzemiosł przy ul. Ogrodowej.
- Murowana wieża, zbudowana przed wojną, na najwyższym wzniesieniu Wzgórz Żarskich (227 m n.p.m.).

WYKAZ ZABYTEKÓW WPISANYCH DO REJESTRU ZABYTEKÓW

1. Układ przestrzenny miasta,
2. Zespół zamkowy,
3. Pałac Promnitzów,
4. Park - dawne ogrody zamkowe,
5. Kościół parafialny pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa przy pl. Kard. St. Wyszyńskiego,
6. Zespół zabytkowych budowli: kościół, dawna plebania i nadintendentura (ob. Archiwum),
7. Kościół św. Piotra - park przy al. Warszawskiej,
8. Kościół pw. św. Józefa Oblubieńca (pl. Inwalidów 13),
9. Kościół pw. św. Ducha ul. Żagańska 13 (kościół polsko - katolicki),
10. Kościół pw. św. Barbary (garnizonowy) przy pl. Kaczy Rynek,
11. Ratusz,
12. Dawna wieża murów miejskich obecnie dzwonnica,
13. Baszta obronna i fragmenty murów miejskich,
14. Wieża bramy Dolnej przy ul. Osadników Wojskowych,
15. Dawna Szkoła Rycerska ob. szpital przy ul. Domańskiego,
16. Dawna słodownia obecnie magazyn przy Kaczym Rynku 9,
17. Szkoła ul. Kaczy Rynek,
18. Wieża ciśnień ul. Lotników,
19. Kamienice ul. Podwale nr 1, 2, 3a, 4, 5, 6, 10,
20. Kamienice ul. Artylerzystów nr 6, 7, 10,
21. Kamienice ul. Bohaterów Getta nr 1, 23, 25, 29,
22. Kamienice ul. Broni Pancерnej nr 1, 6,
23. Dawna willa fabrykanta ul. Broni Pancерnej,
24. Domy ul. Buczka nr 1, 4, 5, 7, 11, 14, 15, 26, 28,
25. Kamienice ul. Chrobrego nr 1, 1a, 3, 4, 5, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 20, 21, 25, 26, 27, 28, 29, 35,40,
26. Kamienica ul. Cicha nr 1,
27. Kamienice ul. Inwalidów nr 2, 7,
28. Budynek pl. Kościelny nr 1-2, 7, 8, 9-10, 11, 12, 13, 14,
29. Kamienice ul. Kościelna nr 1, 12, 13, 23,
30. Domy ul. Lotników nr 9, 17,
31. Zespół zabudowy eklektycznej i secesyjnej przy ul. Wrocławskiej 12, 1a, 3,
32. Budynek ul. 9-go Maja nr 1,
33. Kamienice ul. Mieszka I-go nr 1, 11, 12, 13, 15, 24,
34. Kamienice ul. Moniuszki nr 32, 46, 58, 35,
35. Kamienice ul. Ogrodowa nr 1, 2, 2a, 3,
36. Kamienice ul. Osadników Wojskowych nr 1, 2, 10, 12, 13, 34, 46, 52, 53,
37. Kamienice ul. Podchorążych nr 3, 6, 7, 9, 10, 11, 25, 26, 32, 35, 39, 46,
38. Budynki mieszkalno - gospodarcze przy zamku ul. Poznańska,
39. Kamienice pl. Przyjaźni nr 1, 1a, 4, 5, 9, 11-12, 17,
40. Kamienice Rynek nr 6-7, 10-11, 12, 13, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 28, 31, 32-33, 35, 36, 37,
41. Kamienice ul. Wrocławskiej nr 7, 11, 13, 14, 16, 17, 19, 21,
42. Kamienica pl. Zamkowy 1,
43. Kamienica ul. Zielona nr 2,
44. Budynek poszpitalny ul. Żagańska,
45. Pałacyk i budynki ul. Żagańska nr 1, 2, 4, 9, 15, 17, 22, 23, 23-25, 26, 28, 34, 37a.

3.7. Turystyka i baza turystyczna²

Turystyka na terenie miasta Żary oparta jest przede wszystkim na ciekawej historii i cennych zabytkach architektury wymienionych powyżej. Jednym z nich jest bez wątpienia gotycki kościół pw. Najświętszego Serca Jezusowego, który swoją monumentalnością „unoszą” się ponad pejzażem miasta. Kościół był wielokrotnie przebudowywany, a jego najstarsza zachowana część, kamiennie-ceglana wieża-pochodzi z XV wieku. Do ciekawszych elementów architektonicznych świątyni należy zaliczyć gotycki portal z XV wieku, na którym podziwiać można motywy żabek, kwiatonu oraz nietoperza. Na prawo od portalu wmurowane jest epitafium przedstawiające duchownego trzymającego księgę i kielich.

Warte uwagi jest także barokowe mauzoleum rodziny Promnitz, władającej niegdyś miastem. Wystrój mauzoleum znacznie odbiega od gotyckiej surowości całej świątyni. Na jego ścianach możemy znaleźć bardzo obfite sztukaterie oraz dzieła malarskie J. Voegla. Każdy, kto choć na chwilę zatrzyma się w stolicy polskich Łużyc powinien wybrać się na spacer do miejskiego parku przy. Alei Jana Pawła II, który obecnie jest modernizowany i przywraca mu się urok sprzed lat. W gęstwinie wiekowych, parkowych kasztanowców i buków znajdziemy wczesnogotycki kościół św. Piotra i Pawła, zbudowany z cegły i kamienia. Niewątpliwą atrakcją starówki stanowi także Rynek, w którego centralnej części umieszczony jest XIV-wieczny ratusz. Budowla była wielokrotnie przebudowywana, pierwotne elementy architektoniczne takie jak sklepienia można dostrzec w niektórych salach oraz potężnych przysłupach. Na frontowej fasadzie znajduje się renesansowy portal. Rynek z trzech stron otaczają monumentalne, zabytkowe kamienice (niedawno ukończona została stylizację budynku, psującego zabytkowy charakter starówki).

Ponadto przez miasto Żary przebiegają szlaki turystyczne tj.: czarny, czerwony, zielony i żółty, które zostały wytyczone ze względu na walory turystyczno – krajobrazowe miasta.

Szlaki turystyczne przebiegające przez granice miasta Żary:

- Szlak turystyczny czarny: Żagań - Żary; o długości 23 km,
- Szlak turystyczny czerwony: Żary - Łęknica; o długości 46,5 km,
- Szlak turystyczny zielony: Żary - Gubin; o długości 75,6 km,
- Szlak turystyczny żółty: Gorzupia - Lubsko; o długości 28,5 km.

Turyści przybywający do Żar mogą korzystać z usług bogatej bazy noclegowej i gastronomicznej zlokalizowanej na terenie miasta.

Bazę noclegową miasta, m.in. stanowią:

- 1) **Hotel "HAYDUK"**
- 2) **Zajazd "STARY RYNEK"**
- 3) **Hotel "PARK"**

² Źródło: Opracowano na podstawie informacji uzyskanych z Urzędu Miejskiego w Żarach

- 4) **Hotel "ŁUŻYCKI"**
- 5) **Zajazd "ANATOL"**
- 6) **Hotel FAMILY**
- 7) **Zajazd "Zacisze"**

Bazę gastronomiczną stanowią natomiast restauracje, puby i kawiarnie umiejscowione na terenie miasta, jak i punkty gastronomiczne wchodzące w skład obiektów bazy noclegowej miasta.

3.8. Oświata i wychowanie

Na terenie miasta Żary znajdują się liczne placówki oświatowe należy do nich, m.in. siedem przedszkoli samorządowych, osiem szkół podstawowych, w tym jedna katolicka i społeczna oraz siedem szkół gimnazjalnych (I - III), w tym jedno gimnazjum dla dorosłych.

Tabela 11 Aktualny stan placówek przedszkolnych: kl. „O”

L.p.	Nazwa placówki	Liczba dzieci	Pracownicy pedagogiczni	Pracownicy obsługi i administracji
		(w etatach)		
1	Miejskie Przedszkole Nr 1 w Żarach	109	8,50	10,75
2	Miejskie Przedszkole Nr 2 im. Jana Brzechwy w Żarach	110	8,24	11,25
3	Miejskie Przedszkole Nr 3 im. Fundacji Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy w Żarach	142	10,33	12,00
4	Miejskie Przedszkole Nr 4 w Żarach	85	5,26	8,50
5	Miejskie Przedszkole Nr 7 im. Marii Konopnickiej w Żarach	166	12,54	14,50
6	Miejskie Przedszkole Nr 8 w Żarach	200	14,67	14,75
7	Miejskie Przedszkole Nr 10 w Żarach	146	10,51	13,00
Razem		958	70,05	84,75

Źródło: Urząd Miejski w Żarach

Tabela 12 Aktualny wykaz szkół podstawowych i gimnazjalnych

L.p.	Nazwa szkoły	Liczba uczniów	Pracownicy pedagogiczni	Pracownicy obsługi i administracji
		(w etatach)		
1.	Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Fryderyka Chopina w Żarach	525	41,38	16,75

L.p.	Nazwa szkoły	Liczba uczniów	Pracownicy pedagogiczni	Pracownicy obsługi i administracji
2.	Szkoła podstawowa Nr 2 im. Janusza Korczaka w Żarach	424	33,78	12,50
3.	Szkoła Podstawowa Nr 3 im. Henryka Sienkiewicza w Żarach	301	29,73	11,50
4.	Szkoła Podstawowa Nr 5 w Żarach	422	32,95	14,75
5.	Szkoła Podstawowa Nr 8 im. Bolesława Chrobrego w Żarach	482	39,56	15,75
6.	Szkoła Podstawowa Nr 10 im. Armii Krajowej w Żarach	212	21,34	11,50
7.	Katolicka Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Żarach	149	14,05	1,00
8.	Spółeczna Szkoła Podstawowa w Żarach	125	16,00	6,00
9.	Gimnazjum Nr 1 w Żarach	257	26,28	11,00
10.	Gimnazjum Nr 2 w Żarach	392	36,00	15,50
11.	Gimnazjum Nr 3 w Żarach	553	43,83	18,00
12.	Gimnazjum Nr 4 w Żarach	142	13,94	4,50
13.	Katolickie Gimnazjum w Żarach	117	13,33	3,00
14.	Spółeczne Gimnazjum w Żarach	117	20,00	4,00
15.	Gimnazjum dla Dorosłych w Żarach	101	4,44	0,00
Razem		4 237	389,61	145,75

Źródło: Urząd Miejski w Żarach

Ponadto na terenie miasta funkcjonują szkoły ponadgimnazjalne, są to m.in.:

- Zespół Szkół Ogólnokształcących,
- Zespół Szkół Ekonomicznych,
- Zespół Szkół Samochodowych,
- Zespół Szkół Budowlanych,
- Zespół Szkół Rolniczych,
- Zespół Szkół Ogólnokształcących i Technicznych,

- Katolickie Liceum Ogólnokształcące,
- Społeczne Liceum Ogólnokształcące.

Młodzież kontynuuje naukę na poziomie wyższym w Łużyckiej Wyższej Szkole Humanistycznej. Uczelnia ta kształci ponad 1 300 studentów na kierunku pedagogika, w oparciu o następujące specjalności: pedagogika wychowawcza, pedagogika socjalna i resocjalizacja, pedagogika czasu wolnego, BHP oraz edukacja dorosłych.

3.8.1. Kultura

Podstawowymi instytucjami o charakterze kulturalnym działającymi na terenie miasta są Młodzieżowy Dom Kultury, jak również Żarski Dom Kultury.

Zadaniem MDK jest organizowanie imprez o charakterze kulturalnym skierowanym do ogółu mieszkańców. Część z nich ma charakter cykliczny.

Na terenie miasta w zakresie upowszechniania kultury funkcjonują następujące instytucje.

- a) **Młodzieżowy Dom Kultury** – placówka wychowania pozaszkolnego organizująca w czasie wolnym od nauki zajęcia wychowawczo-dydaktyczne z dziećmi i młodzieżą.
- b) **Żarski Dom Kultury**, w tym Sala Widowiskowa ŻDK, Salon Wystaw Artystycznych ŻDK, Filia ŻDK Kunice - prowadzi wielokierunkową działalność polegającą na tworzeniu, upowszechnianiu i ochronie kultury.
- c) **Miejska Biblioteka Publiczna** oraz 3 filie - biblioteka jest samorządową instytucją kultury Gminy Miejskiej działającą w ogólnokrajowej sieci bibliotecznej.
- d) **Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka Filia w Żarach** - biblioteka służy w szczególności potrzebom kształcenia i doskonalenia się nauczycieli, studentów przygotowujących się do zawodu nauczyciela, słuchaczy Zakładu Kształcenia Nauczycieli oraz innych osób zainteresowanych sprawami kształcenia i wychowania.
- e) **Biblioteka Parafialna przy Parafii WNMP** - Usługi biblioteczne wyspecjalizowane rodzajem zbiorów.
- f) **Biblioteka Parafialna przy Parafii Św. Józefa** - Usługi biblioteczne wyspecjalizowane rodzajem zbiorów.
- g) **Biblioteka Stowarzyszenia Civitas Christiana** - Usługi biblioteczne wyspecjalizowane rodzajem zbiorów.

3.8.2. Zorganizowane grupy przedsięwzięć kulturalnych

Na terenie miasta działają następujące grupy o charakterze kulturalnym:

- Miejska Międzyszkolna Orkiestra Dęta,
- „Teatr Drewniana Kurtyna”,

- Teatr „A ja nie wiem”,
- Teatr tańca,
- Zespół poezji śpiewanej „Wyspa”,
- Uniwersytet Trzeciego Wieku – animacja dorosłych,
- 5 dziecięcych grup teatralnych,
- 7 zespołów rockowych i hip hopowych.

W mieście organizowane są liczne imprezy cykliczne:

- Międzynarodowe Plenerowe Spotkania ze Sztuką,
- Międzynarodowy Śląski Festiwal Muzyczny „Euro Silesia”,
- Międzynarodowy Festiwal Muzyki Wiedeńskiej,
- Krajowy Salon Fotografii Artystycznej,
- Wojewódzki Konkurs Tkaniny Artystycznej,
- Wojewódzki Konkurs Fotograficzny,
- Wojewódzki Konkurs Plastyki Nieprofesjonalnej „Salon Jesienny”,
- Festiwal „Telemannowski”.

3.8.3. Organizacje pozarządowe o charakterze kulturalnym

Na terenie miasta działalność na rzecz społeczności lokalnej prowadzą następujące organizacje pozarządowe o charakterze kulturalnym:

- Żarskie Towarzystwo Kultury,
- Katolickie Stowarzyszenie „Civitis Chrystiana”,
- Stowarzyszenie Promocji Wschodnich Łużyc w Buczynach – Delegatura w Żarach,
- Stowarzyszenie Przyjaciół „Kroniki Ziemi Żarskiej”.

3.9. Ochrona zdrowia

Na terenie miasta Żary znajduje się szereg placówek medycznych świadczących usługi podstawowej, jak i specjalistycznej opieki medycznej. Szczegółowy wykaz placówek opieki medycznej został przedstawiony w poniższych zestawieniach.

Tabela 13 Wykaz zakładów opieki zdrowotnej

Lp.	Nazwa Zakładu	Adres praktyki
1.	NZOZ Praktyka Lekarza Rodzinnego "MEDICUS" s.c.	Żary, ul. Skarbowa 2
2.	NZOZ Praktyka Lekarza Rodzinnego "MEDYK" s.c.	Żary ul. Okrzei 9
3.	NZOZ "PRIMUS" s.c.	Żary ul. Wieniawskiego 3b

L.p.	Nazwa Zakładu	Adres praktyki
4.	NZOZ "SPES-MED" Praktyka Lekarza Rodzinnego Józef Iwaniszyn	Żary ul. Okrzei 9
5.	NZOZ Praktyka Lekarza Rodzinnego Goebel, Zajączkowski Spółka Parnerska	Żary, ul. Zwycięzców 5
6.	NZOZ „VITA”	Żary, ul. Długosza 15

Zródło: Urząd Miejski w Żarach

Tabela 14 Wykaz szpitali

L.p.	Nazwa Zakładu	Adres praktyki
1.	105 Szpital Wojskowy z Przychodnią SP ZOZ – Lekarz Podstawowej Opieki Medycznej	Żary ul. Domańskiego 2
2.	Powiatowe Centrum Usługowe Sp. z o.o. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Szpital na Wyspie”	Żary, ul. Pszenna 2

Zródło: Urząd Miejski w Żarach

3.10. Pomoc społeczna³

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Żarach jest jednostką organizacyjną Gminy Miejskiej Żary, działającą na podstawie obowiązujących przepisów prawa: statutu Ośrodka oraz ustaw o pomocy społecznej. Ośrodek prowadzi działalność zgodną z założeniami polityki społecznej Państwa i Gminy Miejskiej Żary mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych.

Ośrodek realizuje zadania własne miasta i zleczone z zakresu administracji rządowej na podstawie ustawy o pomocy społecznej, zadania z zakresu administracji rządowej przejęte przez gminę w drodze porozumienia jak i inne zadania przekazane do realizacji przez organy miasta.

Ośrodek realizuje zadania statutowe wynikające z:

- ustawy z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U z 15 kwietnia 2004 r., Nr 64, poz. 593, ze zm.) i przepisów wykonawczych wydanych na jej podstawie,
- ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. Nr 228, poz. 255) i przepisów wykonawczych wydanych na jej podstawie,
- ustawy z 22 kwietnia 2005 r. o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej (Dz. U. Nr 86, poz. 732) i przepisów wykonawczych wydanych na jej podstawie,

³ Opracowano na podstawie informacji uzyskanych z Urzędu Miejskiego w Żarach

- ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005 roku (Dz. U. Nr 179 poz. 1485),
- ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 29 października 1982 roku (Dz. U. 147 poz. 1231),
- ustawy o przeciwdziałaniu przemocy z dnia 29 lipca 1995 roku (Dz. U. Nr 180 poz. 1493),
- uchwał Rady Miejskiej,
- innych ustaw.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Żarach obejmuje swym działaniem obszar miasta Żary. Pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej są wykwalifikowaną kadrą posiadającą wysokie kwalifikacje oraz doświadczenie z zakresu świadczenia usług pomocy społecznej.

Tabela 15 Udzielone świadczenia przez MOPS – zadania zlecone (za 2006 rok)

Formy pomocy		Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	Liczba świadczeń należnych	Kwota świadczeń wypłaconych w złotych	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
RAZEM	1	389	12286	1256616,00	376	692
ZASIŁKI STAŁE – ogółem	2	369	3629	1155232,00	363	678
W tym przyznane dla osoby: Samotnie gospodarującej	3	244	2462	945739,00	244	244
Pozostającej w rodzinie	4	125	1167	209493,00	119	434
ZASIŁKI CELOWE NA POKRYCIE WYDATKÓW ZWIĄZANYCH Z KLĘSKĄ ŻYWIOŁOWĄ LUB EKOLOGICZNĄ	5	6	6	6284,00	0	0
SPECJALISTYCZNE USŁUGI OPIEKUŃCZE W MIEJSCU ZAMIESZKANIA DLA OSÓB Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI	6	14	8651	95100,00	13	14

Źródło: Informacje uzyskane z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żarach

Tabela 16 Rzeczywista liczba rodzin i osób objętych pomocą (za 2006 rok)

Wyszczególnienie		Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	Liczba rodzin		Liczba osób w rodzinach
			Ogółem	W tym na wsi	
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i zadań własnych /bez względu na ich rodzaj, formę, liczbę oraz źródło finansowania/	1	2327	1529	0	3949
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych bez względu na ich rodzaj formę, i liczbę	2	389	382	0	715
Świadczenia przyznane w ramach zadań własnych bez względu na ich rodzaj, formę i liczbę	3	2201	1413	0	3777
Pomoc udzielana w postaci pracy socjalnej – ogółem	4	-	1018	0	2662

Wyszczególnienie	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	Liczba rodzin		Liczba osób w rodzinach	
		Ogółem	W tym na wsi		
W tym: Wyłącznie w postaci pracy socjalnej	5	-	65	0	155

Źródło: Informacje uzyskane z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żarach

Tabela 17 Udzielone świadczenia – zadania własne (za 2006 rok)

Formy pomocy	Liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenia	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń w złotych	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	
0	1	2	3	4	5	
RAZEM	1	2201	-	2806765,00	1413	3777
ZASIŁKI OKRESOWE- OGÓŁEM	2	600	2458	575018,00	589	1839
Bezrobocia	5	493	1975	493259,00	485	1540
Długotrwałej choroby	6	2	4	574,00	2	3
Niepełnosprawności	7	6	14	3481,00	6	27
Możliwości utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń innych systemów zabezpieczenia społecznego	8	0	0	0	0	0
SCHRONIENIE	9	8	8	1935,00	8	8
POSIŁEK	10	1041	263839	637645,00	616	2079
W tym dla dzieci	11	808	200634	501233,00	467	1872
UBRANIE	12	72	72	16550,00	72	243
USŁUGI OPIEKUŃCZE- OGÓŁEM	13	118	59416	495870,00	116	118
W tym: Specjalistyczne	14	0	0	0	0	0
ZASIŁEK CELOWY NA POKRYCIE WYDATKÓW NA ŚWIADCZENIA ZDROWOTNE OSOBOM NIEMAJĄCYM DOCHODU I MOŻLIWOŚCI UZYSKANIA ŚWIADCZEŃ NA PODSTAWIE PRZEPISÓW O Powszechnym Ubezpieczeniu w NIZ.	15	0	0	0	0	0
W tym dla: Osób bezdomnych	16	0	0	0	0	0
ZASIŁKI CELOWE NA POKRYCIE WYDATKÓW POWSTAŁYCH W WYNIKU ZDARZENIA LOSOWEGO	17	2	2	900,00	2	5
ZASIŁKI CELOWE W FORMIE BILETU KREDYTOWANEGO	18	0	0	0	0	0
SPRAWIENIE POGRZEBU	19	4	4	6623,00	4	4
W tym osobom: Bezdomnym	20	0	0	0	0	0
INNE ZASIŁKI CELOWE I W NATURZE OGÓŁEM	21	1959	-	1072224,00	891	3219

Formy pomocy		Liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenia	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń w złotych	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
W tym: Zasiłki specjalne celowe	22	239	316	104904,00	236	622

Źródło: Informacje uzyskane z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żarach

Tabela 18. Powody przyznania pomocy (za 2006 rok)

Powód trudnej sytuacji życiowej		Liczba rodzin		Liczba osób w rodzinach
		Ogółem	w tym: na wsi	
0		1	2	3
UBÓSTWO	01	1165	-	3127
SIEROCTWO	02	2	-	6
BEZDOMNOŚĆ	03	46	-	62
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA	04	145	-	632
W TYM: WIEŁODZIETNOŚĆ	05	16	-	98
BEZROBOCIE	06	880	-	2600
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	07	767	-	1810
DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA	08	776	-	1746
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO- WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIU GOSPODARSTWA DOMOWEGO – OGÓŁEM	09	451	-	1662
W TYM RODZINY NIEPEŁNE	10	389	-	1287
RODZINY WIEŁODZIETNE	11	84	-	512
PRZEMOC W RODZINIE	12	8	-	30
ALKOHOLIZM	13	311	-	721
NARKOMANIA	14	30	-	79
TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA PO OPUSZCZENIU ZAKŁADU KARNEGO	15	24	-	45
BRAK UMIEJĘTNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA MŁODZIEŻY OPUSZCZAJĄCEJ PLACÓWKI OPIEKUŃCZO - WYCHOWAWCZE	16	1	-	3

Powód trudnej sytuacji życiowej		Liczba rodzin		Liczba osób w rodzinach
		Ogółem	w tym: na wsi	
TRUDNOŚCI W INTEGRACJI OSÓB, KTÓRE OTRZYMAŁY STATUS UCHODźCY	17	0	-	0
ZDARZENIA LOSOWE	18	2	-	5
SYTUACJA KRYZYSOWA	19	5	-	17
KLĘSKA ŻYWIOŁOWA LUB EKOLOGICZNA	20	6	-	23

Źródło: Informacje uzyskane z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żarach

3.11. Bezrobocie⁴

3.11.1. Bezrobocie w Gminie Miejskiej Żary

W Powiatowym Urzędzie Pracy w Żarach liczba zarejestrowanych bezrobotnych z terenu miasta Żary ogółem na koniec 2006 roku wynosiła: **2 031** osób, w tym **1 307** kobiet.

Stopa bezrobocia w powiecie żarskim na dzień 31.12.2006 r. wynosiła: **23,6%**⁵

Stopa bezrobocia w województwie lubuskim na dzień 31.12.2006 r. wynosiła: **19,3%**

Stopa bezrobocia w mieście Żary na dzień 31.12.2006 r. wynosił: **12%**.

Tabela 19 Wybrane elementy struktury bezrobocia (stan na 31.12.2006 r.)

Wyszczególnienie	Miasto Żary	Powiat Żarski
Do 25 roku życia	378	1605
Z prawem do zasiłku	475	1427
Niepełnosprawni	157	286

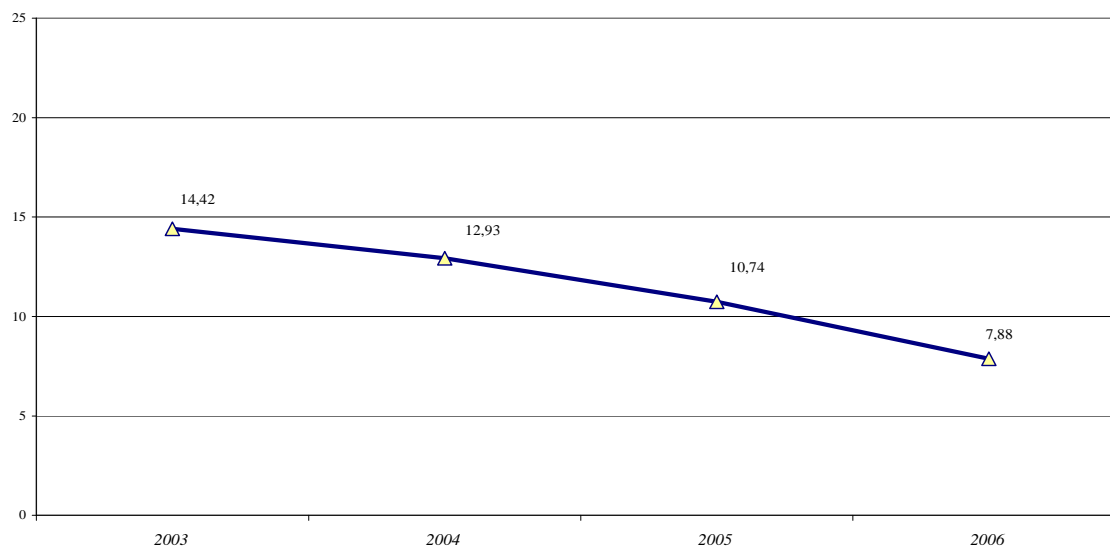
Zródło: Powiatowy Urząd Pracy w Żarach

Tabela 20 Bezrobocie na terenie miasta Żary w latach 2004-maj 2007

lata	ogółem	kobiety
2004	3284	1689
2005	2756	1455
2006	2031	1307
maj 2007	1646	1086

Zródło: Powiatowy Urząd Pracy w Żarach

Wykres 14 Odsetek bezrobocia w %* na terenie miasta Żary w latach 2004-2006

* - Odsetek bezrobocia – procentowy udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (z uwagi na brak danych dotyczących liczby ludności aktywnej zawodowo niemożliwe jest wyliczenie stopy bezrobocia)

⁴ Na podstawie informacji uzyskanych z Powiatowego Urzędu Pracy w Żarach

⁵ Stopa bezrobocia – w stosunku do powiatu, regionu i Polski liczona metodą: procentowy udział bezrobotnych w liczbie cywilnej ludności aktywnej zawodowo, szacowany na koniec każdego – badanego okresu

3.12. Bezpieczeństwo publiczne⁶

Komenda Powiatowa Policji w Żarach posiada **189** etatów. Łączna liczba zatrudnionych policjantów wynosi **180** osób. Komenda Powiatowa Policji w swojej strukturze organizacyjnej obejmuje swoim działaniem również Miasto Żary.

Policjanci rozmieszczeni są w jednostkach:

- **Komenda Powiatowa Policji w Żarach – 110 etatów,**
- Komisariat Policji w Lubsku – 41 etatów,
- Posterunek Policji w Brodach – 5 etatów,
- Posterunek Policji w Jasieniu – 5 etatów,
- Posterunek Policji w Łęknicy – 7 etatów,
- Posterunek Policji w Sianowie – 11 etatów,
- Posterunek Policji w Trzebielu – 12 etatów,
- Posterunek Policji w Przewozie – 5 etatów,

W roku 2006 w Komendzie Powiatowej Policji w Żarach wszczęto **3 711** (w całym powiecie) postępowań karnych. Stwierdzono **193** czyny karalne.

Tabela 21 Bezpieczeństwo publiczne na terenie miasta Żary

Rodzaj popełnionych przestępstw		PRZESTĘPSTWA STWIERDZONE			WSKAŹNIK WYKRYWALNOŚCI		
		2004	2005	2006	2004	2005	2006
ogółem	ogółem	1618	1732	1981	64,9	67,2	68,8
	w tym nieletnich	70	93	151	-	-	-
przeciwko życiu i zdrowiu	ogółem	40	40	48	77,5	88,1	81,3
	w tym nieletnich	10	2	6	-	-	-
drogowe	ogółem	210	275	245	99,5	99,6	99,6
	w tym nieletnich	2	2	4	-	-	-
kradzież rzeczy	ogółem	365	366	450	35,4	31,6	30,6
	w tym nieletnich	35	21	42	-	-	-

⁶ Na podstawie danych uzyskanych z Komendy Powiatowej Policji w Żarach

Rodzaj popełnionych przestępstw		PRZESTĘPSTWA STWIERDZONE			WSKAŹNIK WYKRYWALNOŚCI		
		2004	2005	2006	2004	2005	2006
kradzież z włamaniem	ogółem	296	253	274	39,8	25,5	36,2
	w tym nieletnich	18	18	16	-	-	-
Rozbój, kradzież rozbójnicza, wymuszenie rozbójnicze	ogółem	33	27	41	70,6	65,7	73,2
	w tym nieletnich	7	5	4	-	-	-
gospodarcze	ogółem	93	194	233	99,5	96,9	97,4
	w tym nieletnich	3	15	24	-	-	-

Źródło: Opracowanie na podstawie danych z Komendy Powiatowej Policji w Żarach

Ocena bezpieczeństwa w ruchu drogowym

W 2006 roku na terenie działania Komendy Powiatowej Policji w Żarach zarejestrowano **998** zdarzeń drogowych, w tym na terenie miasta Żary **367**, tj. **28** wypadków i **339** kolizji, w których nastąpiły tylko straty w mieniu. W wyniku tych zdarzeń **9** osób zginęło na miejscu, **153** osoby doznały obrażeń ciała (w mieście Żary **1** osoba zginęła, **33** osoby ranne).

Ponadto na terenie miasta Żary są realizowane dwa programy prewencyjne. Jednym z nich jest program pn. „Lupo” adresowany do dzieci i młodzieży szkół podstawowych, którego celem jest edukacja prawna i wiktymologiczna. Celem kolejnego programu pn. „Bezpieczne gimnazjum”, jest ograniczenie przestępczości i patologii wśród młodzieży gimnazjalnej.

4. ANALIZA SWOT⁷

Podczas debaty strategicznej pracowano nad analizą zasobów wewnętrznych i analizą otoczenia zewnętrznego pod kątem szans i zagrożeń. Przeprowadzono tzw. analizę SWOT.

Analiza SWOT stała się podstawą do zidentyfikowania i sformułowania podstawowych problemów i zagadnień strategicznych.

Nazwa SWOT jest akronimem angielskich słów Strengths (mocne strony), Weaknesses (słabe strony), Opportunities (szanse w otoczeniu), Threats (zagrożenia w otoczeniu).

Jest ona efektywną metodą identyfikacji słabych i silnych stron miasta oraz badania szans i zagrożeń, jakie stoją przed miastem. SWOT zawiera określenie czterech grup czynników:

- **„mocnych stron”** – uwarunkowań wewnętrznych, które stanowią silne strony miasta i które należy wykorzystać sprzyjając będą jego rozwojowi (utrzymać je jako mocne, i na których należy oprzeć jego przyszły rozwój);
- **„słabych stron”** – uwarunkowań wewnętrznych, które stanowią słabe strony miasta i które niewyeliminowane utrudniać będą jego rozwój (ich oddziaływanie należy minimalizować);
- **„szans”** - uwarunkowań zewnętrznych, które nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności miasta, ale które mogą być traktowane jako szanse, i przy odpowiednio podjętych działaniach, wykorzystane jako czynniki sprzyjające rozwojowi miasta;
- **„zagrożeń”** - uwarunkowań zewnętrznych, które także nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności miasta, ale które mogą stanowić zagrożenie dla jego rozwoju (należy unikać ich negatywnego oddziaływania na rozwój miasta).

Podczas sesji, jej uczestnicy zostali poproszeni o wskazanie na najważniejsze czynniki i ich uszeregowanie wg obszarów analizy. Przeprowadzone wśród uczestników debaty badania ankietowe dały możliwość poznania miasta poprzez pryzmat ich opinii, pozwoliły dodatkowo przybliżyć i określić najważniejsze jego problemy. Ankietowani odpowiadali na pytania, co – ich zdaniem – jest mocną stroną miasta, z jakimi miasto boryka się trudnościami i jak można je

⁷ Opracowano na podstawie zapisów liderów lokalnych podczas debaty strategicznej

zwalczać, wykorzystując rysujące się szanse. Respondenci kwantyfikowali również podstawowe dziedziny życia społeczno – gospodarczego w rozbiciu na poszczególne cechy.

Wyniki ankiet były podstawą do przeprowadzenia analizy SWOT (mocnych i słabych stron, szans i zagrożeń). Analiza dotyczy sytuacji, w jakiej obecnie znajduje się miasto, pozwala sformułować koncepcje zrównoważonego rozwoju.

Przedstawiona poniżej analiza mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń jest syntezą poszczególnych obszarów życia społeczno-gospodarczego miasta. Wiele kwestii podnoszonych było w sposób niemal identyczny przez kilka lub nawet kilkanaście osób, można je zatem nazwać uniwersalnymi. Wiele zaś było tak szczegółowych, iż można by je traktować jako punkt wyjścia do konstruowania już nawet nie celu, a właściwie konkretnego programu operacyjnego lub projektu.

Poniższy zbiór informacji o mocnych i słabych stronach miasta i stojących przed nim szansach i zagrożeniach jest uzgodnioną wypadkową wiedzy o stanie i potrzebach miasta ułożonych przekrojowo (w ramach poszczególnych obszarów życia społeczno - gospodarczego). Niektóre zapisy z powodu swej lakoniczności mogą wydawać się nie do końca czytelne, ale zespół redakcyjny z pełną świadomością dokonał takich właśnie rozstrzygnięć.

ANALIZA SWOT		
	WEWNĘTRZNE	ZEWNĘTRZNE
	MOCNE STRONY	SZANSE
POZYTYWNE	<ul style="list-style-type: none"> • atrakcyjność turystyczna • infrastruktura sportowa i rekreacyjna • położenie geograficzne • ukształtowanie terenów • oferta edukacyjna • kultura i oświata • infrastruktura oświatowa • Łużycka Wyższa Szkoła Humanistyczna • dobrze rozwinięta sieć handlowa • rynek pracy • obecność kapitału zagranicznego • przemysł • współpraca zagraniczna • potencjał gospodarczy • zróżnicowany profil podmiotów gospodarczych • Euroregion Sprewa – Nysa – Bóbr • organizacje pozarządowe • młode społeczeństwo • infrastruktura odbioru ścieków • potencjał ludzki • przywiązanie do tradycji rodzinnych • układ komunikacyjny • wielokulturowość • zabytki • architektura • zachowany średniowieczny układ urbanistyczny miasta 	<ul style="list-style-type: none"> • absorpcja środków unijnych • rynek niemiecki • budowa sieci dróg i autostrad • rozwój budownictwa przemysłowego • współpraca z Niemcami • poprawa efektywności kształcenia • przemysł rolny i przetwórstwo • przemysł samochodowy • rozwój systemu edukacji • rozwój sieci połączeń kolejowych • rozwój kulturalny • rozwój przemysłu w skali makro • zwiększenie zainteresowania turystyką pobytową • współpraca przygraniczna • współpraca z krajami sąsiadującymi w zakresie handlu, usług • zagospodarowanie pałacu • zmniejszenie bezrobocia w skali makro • zmniejszenie podatków w skali makro • rozwój partnerstwa publiczno-prywatnego w skali makro

ANALIZA SWOT		
	WEWNĘTRZNE	ZEWNĘTRZNE
	SŁABE STRONY	ZAGROŻENIA
NEGATYWNE	<ul style="list-style-type: none"> • odsetek bezrobocia • bezpieczeństwo publiczne • infrastruktura drogowa i okołodrogowa (parkingi, oświetlenie) • infrastruktura kanalizacyjna • połączenia kolejowe • stan techniczny infrastruktury wodociągowej • stan techniczny obiektów użyteczności publicznej • stan techniczny obiektów kulturalnych, oświatowych i sportowych • uzbrojenie terenów pod budownictwo • budownictwo socjalne • zaplecze sportowe • bariery architektoniczne • gospodarka odpadami • niedostateczna ilość i stan techniczny placów zabaw dla dzieci • program dla osób niepełnosprawnych • brak programu rozwoju turystyki, sportu i kultury • promocja miasta na arenie krajowej i międzynarodowej • niedostateczna ilość zajęć pozalekcyjnych w szkołach • tereny zielone na osiedlach mieszkaniowych • odległość od dużych ośrodków • opieka zdrowotna • pauperyzacja społeczeństwa • tereny powojaskowe • niedostateczne środki finansowe na rozwój miasta • ochrona środowiska • niedostateczna ilość terenów inwestycyjnych • targowisko wiejskie przy ul. Kąpielowej 	<ul style="list-style-type: none"> • recesja • brak spójnej polityki rządu, województwa • degradacja środowiska naturalnego • dominacja ośrodka zielonogórskiego nad żarskim • wzrost bezrobocia w skali makro • konkurencja gospodarcza i ekonomiczna (Niemcy) • likwidacja połączeń kolejowych • migracja ludności • narkomania i alkoholizm w skali makro • niedostosowanie szkolnictwa do potrzeb rynku pracy • niestabilna polityka podatkowa • niestabilna polityka wobec małych i średnich firm • niż demograficzny • obcy kapitał monopolistyczny • obniżenie stopy życiowej społeczeństwa • odpływ wykwalifikowane kadry • partykularyzm • zagrożenie przestępczością zorganizowaną

5. OCENA SYTUACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ MIASTA ŻARY – ANKIETA

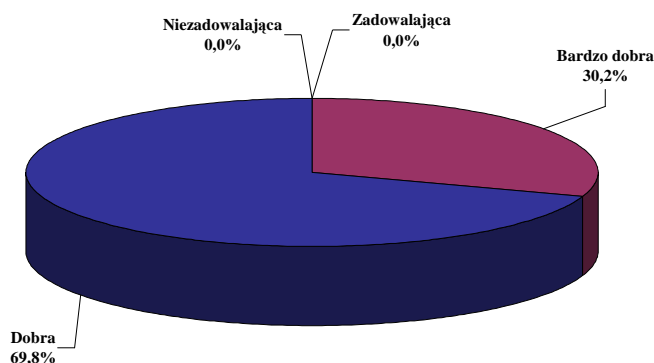
Liderzy lokalni na podstawie przeprowadzonej podczas debaty ankiety dokonali oceny sytuacji społeczno – gospodarczej miasta Żary w porównaniu z podobnymi miastami w Polsce.

Kategoria ocen:

- A** - **bardzo dobra**
- B** - **dobra**
- C** - **zadowalająca**
- D** - **niezadowalająca**

Wyniki w procentach oddanych głosów na poszczególne kategorie ocen:

Oceny sytuacji społeczno – gospodarczej miasta Żary w porównaniu z podobnymi miastami w Polsce

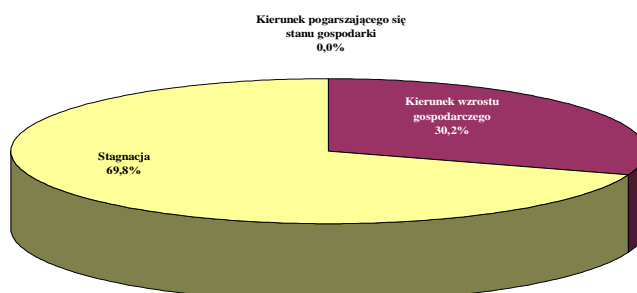

Uczestnicy debaty strategicznej określili również ogólny trend rozwoju gospodarczego miasta w następujących kategoriach:

- A** - **kierunek wzrostu gospodarczego**
- B** - **stagnacja**
- C** - **kierunek pogarszającego się stanu gospodarki**

Wyniki w procentach oddanych głosów na poszczególne kategorie ocen:

Ogólny trend rozwoju gospodarczego miasta Żary w kategoriach:

6. DIAGNOZA STANU

Diagnoza zawiera informacje o uwarunkowaniach gospodarczych, przestrzennych, ekologicznych i demograficznych, analizy społeczne i ekonomiczne, na podstawie których sformułowano wnioski będące punktem wyjścia do zdefiniowania głównych kierunków strategii stanowiących treść niniejszego dokumentu.

Wyszczególniono w niej najważniejsze cechy poszczególnych obszarów przyjętych do oceny oraz określenia celów i kierunków działania w procesie konsultacji społecznej.

Diagnoza Stanu jest syntezą wyników debaty strategicznej i raportu o stanie miasta.

Charakterystykę obszarów cechuje wyszczególnienie ich cech w odniesieniu do miasta jako całości, jego zróżnicowań wewnętrznych oraz pozycji w powiecie i województwie.

Poszczególnym wnioskom przyporządkowano znaczenie:

- wartość pozytywna dla rozwoju miasta,
- wartość obecnie o niewielkim znaczeniu dla rozwoju miasta,
- wartość negatywna dla rozwoju społeczno – gospodarczego miasta.

Ocenę potencjału wewnętrznego dokonano metodą analizy SWOT, która jest bilansem słabych i mocnych stron oraz szans i zagrożeń.

Diagnoza stanu została opracowana, w tych samych przyjętych obszarach rozwoju społeczno-gospodarczego, które w następnym rozdziale stanowią o podziale na cele pierwszorzędne, drugorzędne i trzeciorzędne.

EKOLOGIA – OCHRONA ŚRODOWISKA

WARTOŚĆ POZYTYWNA
świadomość ekologiczna mieszkańców
oczyszczanie ścieków płynnych
ochrona zasobów wodnych
edukacja ekologiczna
zamierzenia inwestycyjne w zakresie ochrony środowiska
obszary zieleni
gazyfikacja
WARTOŚĆ O NIEWIELKIM ZNACZENIU
segregacja odpadów
zanieczyszczenie powietrza
nowe technologie
prawna ochrona zasobów dóbr kultury w powiązaniu z estetyką przestrzeni
WARTOŚĆ NEGATYWNA
sieć kanalizacyjna (obszary nieskanalizowane)
stan techniczny sieci wodociągowej
ochrona powietrza

INFRASTRUKTURA

WARTOŚĆ POZYTYWNA
sieć dróg
sieć wodociągowa
sieć kanalizacyjna
sieć telekomunikacyjna
sieć energetyczna
infrastruktura oświatowa, kulturalna i rekreacyjna
sieć gazownicza
WARTOŚĆ O NIEWIELKIM ZNACZENIU
infrastruktura społeczna
infrastruktura turystyczna
dostęp do szerokopasmowego Internetu
infrastruktura wypoczynkowa
WARTOŚĆ NEGATYWNA
infrastruktura sportowa
stan techniczny dróg
stan techniczny infrastruktury oświatowej
infrastruktura okołobiznesowa

GOSPODARKA

WARTOŚĆ POZYTYWNA
samodzielność budżetu
wydatki z budżet ogółem na 1 –go mieszkańca
wydatki inwestycyjne na 1 –go mieszkańca
liczba podmiotów gospodarczych
struktura procentowa podziału podmiotów gospodarki narodowej
doradztwo gospodarcze
kluczowi inwestorzy
dochód budżetu miasta na 1 –go mieszkańca
WARTOŚĆ O NIEWIELKIM ZNACZENIU
dochód własny
dotacje celowe
struktura bezrobocia
WARTOŚĆ NEGATYWNA
instytucje otoczenia biznesu
liczba podmiotów o strukturze kapitałowej
tereny inwestycyjne
poziom samozatrudnienia
wskaźnik bezrobocia

PRZESTRZEŃ

WARTOŚĆ POZYTYWNA
obszary o walorach turystyczno - krajobrazowych
zintegrowany obszar miejski
obszary leśne i parkowe
obszar starego miasta
położenie komunikacyjne
Euroregion
WARTOŚĆ O NIEWIELKIM ZNACZENIU
obszary o nieuregulowanym stanie prawnym w zakresie zagospodarowania przestrzennego
obszar przyzamkowy
WARTOŚĆ NEGATYWNA
nierozwinięte obszary pod względem infrastruktury
obszary ubóstwa i apatii

SPOŁECZNOŚĆ

WARTOŚĆ POZYTYWNA
wielokulturowość
tradycje
baza edukacyjna
organizacje pozarządowe
oferta kulturalna
oferta rekreacyjna
przyrost naturalny
WARTOŚĆ O NIEWIELKIM ZNACZENIU
integracja społeczna
wydatki na ochronę zdrowia
struktura ludności
gospodarka komunalna
wydatki na administrację
WARTOŚĆ NEGATYWNA
odsetek bezrobocia
struktura bezrobocia
obszar patologii społecznej
wydatki na opiekę społeczną
infrastruktura społeczna

7. MISJA

Misja jest wyrażeniem, które określa główny cel miasta, jego „sens życia”. Jest wyrazem dążeń i oczekiwań w stosunku do miasta, dla którego została sformułowana.

Wypracowana misja rozwoju miasta poprzez wizję, pokazuje pozytywny obraz miasta Żary w perspektywie 8 lat. Przeprowadzone analizy i wyartykułowane potrzeby mieszkańców, pozwalają na określenie głównych celów strategii. Cele te będą wyznacznikiem kierunku wszystkich działań objętych strategią.

Misja dla miasta Żary jest opisem wizji miasta oraz głównego pola działań w przyszłości. Koncentruje się ona na istocie rzeczy, dostosowuje kierunki działań do długoterminowych celów, równocześnie pełni funkcje motywacyjne i promocyjne.

Misja wyraźnie określa charakter miasta i wskazuje jego atuty. Z misji bezpośrednio wynikają obszary, które powinny być rozwijane. Obszary rozwojowe miasta Żary wzajemnie się uzupełniają.

W dalszej części strategii przedstawiono obszary, cele i kierunki działania dla każdego z obszarów życia społeczno – gospodarczego (ekologia, gospodarka, przestrzeń, infrastruktura i społeczność).

MIASTO ŻARY

CENTRUM SUBREGIONU
DOLNE ŁUŻYCE.
GMINA O ZRÓWNOWAŻONYM
ROZWOJU SPOŁECZNO –
GOSPODARCZYM OPARTYM
O SZEROKĄ GAMĘ USŁUG
PUBLICZNYCH I SPRZYJAJĄCYCH
WARUNKACH DLA ROZWOJU MAŁEJ
I ŚREDNIEJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI.
ATRAKCYJNY OBSZAR
TURYSTYCZNY, PRZYJAZNY
KAPITAŁOWI INWESTYCYJNEMU,
WAŻNY OŚRODEK GOSPODARCZY
EUROREGIONU
SPREWA – NYSA – BÓBR.
BEZPIECZNE MIASTO PRZYJAZNE
MIESZKAŃCOM I PRZYBYSZOM
Z ZEWNĄTRZ.

8. CELE I KIERUNKI DZIAŁANIA

Cele wraz z kierunkami działania zostały podzielone na obszary strategiczne. Obszary strategiczne są najistotniejszymi polami działania miasta, jednocześnie wytyczają kierunki prac na najbliższe lata. Działalność miasta Żary koncentrować będzie się na pięciu obszarach:

- EKOLOGIA,
- INFRASTRUKTURA,
- GOSPODARKA,
- PRZESTRZEŃ,
- SPOŁECZNOŚĆ.

Tablica celów w poszczególnych obszarach (ekologia, społeczność, infrastruktura, gospodarka, przestrzeń) uporządkowuje pod względem ważności i znaczenia dla rozwoju poszczególne zidentyfikowane cele w oparciu o przeprowadzone konsultacje społeczne.

Cele pierwszorzędne - w każdym z tych obszarów (trzy cele) to takie cele, bez których utrzymanie obecnego status quo (rozwoju danego obszaru) nie jest możliwe.

Cele drugorzędne to cele, które w skrócie można określić jako cele prorozwojowe (ich realizacja przyspieszy rozwój danego obszaru).

Cele trzeciorzędne to cele, które są ważne dla danego obszaru, ale czas i tempo realizacji tych celów zależy od uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych możliwości finansowania (cele rezerwowe).

Kierunki działania zmierzające do realizacji poszczególnych celów strategicznych przedstawiono poniżej każdego z celów w układzie tabelarycznym.

UWAGA

Zidentyfikowane cele i kierunki działania w poszczególnych obszarach są jedynie podstawą do ostatecznego wyboru wariantu rozwoju.

Nie jest możliwa realizacja wszystkich zidentyfikowanych celów w okresie realizacji Strategii. Cele, które nie znalazły miejsca w wariacie rozwoju mogą być podstawą dla aktualizacji Strategii w następnych latach, w procesie monitorowania tego dokumentu.

Tabela 22 Cele i kierunki działania w obszarze „Ekologia”

8.1. EKOLOGIA								
Cele pierwszorzędne								
<i>Stworzyć warunki do działania w kierunku kompleksowych rozwiązań dotyczących segregacji i przetwarzania odpadów.</i>			<i>Stworzyć warunki dla wzrostu świadomości ekologicznej mieszkańców Żar.</i>			<i>Podjąć działania w kierunku poprawy architektury zieleni i zadrzewień na terenie miasta.</i>		
Kierunki działania			Kierunki działania			Kierunki działania		
Stworzenie i wdrożenie do roku 2015 na terenie miasta systemu segregacji odpadów na poziomie gospodarstw domowych.	Budowa nowoczesnego zakładu o charakterze ponadlokalnym dla składowania, przetwarzania i utylizowania wszystkich rodzajów odpadów.	Lokalizacja nowego składowiska odpadów i rekultywacja lokalnego składowiska odpadów.	Edukacja szkolna dzieci i młodzieży w oparciu o zielone szkoły.	Utworzenie i realizacja programu edukacji ekologicznej mieszkańców.	Stworzenie pakietu preferencji ekonomicznych w oparciu o podatki lokalne.	Budowa skwerów i architektury małej zieleni na osiedlach mieszkaniowych.	Projekt mechanizmów prawnych i finansowych stwarzających postawę do estetyzacji poszczególnych części miasta w oparciu o działania właścicieli i zarządców obiektów.	Organizowanie konkursów promujących ciekawe zagospodarowania i estetykę posesji i osiedli mieszkaniowych na terenie miasta.
Cele drugorzędne								
<i>Umożliwić rozwój społeczeństwa informacyjnego.</i>			<i>Ograniczenie ruchu transportu ciężkiego w mieście.</i>			<i>Podjąć działania w celu ograniczenia zjawiska niskiej emisji do atmosfery.</i>		
Kierunki działania			Kierunki działania			Kierunki działania		
Rozwijanie usług na poziomie samorządu w ramach pakietu e-urząd.	Tworzenie dostępu do bezpłatnego Internetu na bazie obiektów publicznych.	Uruchomienie hot spotów w miejscach publicznych i wzmózonego ruchu na terenie miasta.	Zmiana organizacji ruchu poprzez wyprowadzenie transportu ciężkiego z centrum miasta oraz wyłączenie ruchu kołowego z obszaru Rynku.	Budowa nowych miejsc parkingowych na terenie miasta.	Budowa IV etapu obwodnicy.	Stały monitoring źródeł niskiej emisji.	Modernizacja istniejących systemów grzewczych.	Edukacja mieszkańców w zakresie stosowania nowych technologii.

Tabela 23 Cele i kierunki działania w obszarze „Infrastruktura”

8.2. INFRASTRUKTURA

Cele pierwszorzędne

<i>Budować i modernizować infrastrukturę drogową wraz z jej najbliższym otoczeniem oraz umożliwić rozwój infrastruktury kolejowej.</i>			<i>Budować i modernizować sieć wodno-kanalizacyjną.</i>			<i>Budować i modernizować obiekty oświatowe, kulturalne, sportowe i rekreacyjne.</i>		
Kierunki działania			Kierunki działania			Kierunki działania		
Budowa i remont dróg miejskich zgodnie z planem rozwoju sieci dróg miejskich.	Przebudowa i rozbudowa infrastruktury okołodrogowej (chodniki, parkingi, przejścia dla pieszych, ścieżki rowerowe, oświetlenie uliczne, sygnalizacja świetlna).	Rozwój przewozów regionalnych w oparciu o istniejącą bazę PKP.	Budowa kanalizacji sanitarnej i deszczowej oraz modernizacja sieci wodociągowej.	Modernizacja odprowadzania i retencjonowania wód opadowych.	Modernizacja oczyszczalni ścieków.	Budowa i modernizacja obiektów oświatowych i placówek wychowawczych w celu zapewnienia odpowiednich standardów lokalowych.	Budowa i modernizacja obiektów kulturalnych i sportowych.	Zagospodarowanie terenów zielonych do celów rekreacyjnych i turystycznych.

Cele drugorzędne

<i>Stworzyć warunki do poprawy stanu technicznego i estetyki otoczenia budynków na terenie miasta Żary.</i>			<i>Podjąć działania w kierunku dalszej rozbudowy i poprawy infrastruktury telekomunikacyjnej i energetycznej.</i>			<i>Podjąć działania w kierunku budowy infrastruktury publicznej i rewitalizacji obszarów miejskich.</i>		
Kierunki działania			Kierunki działania			Kierunki działania		
Ocena stanu technicznego substancji komunalnej wraz z opracowaniem harmonogramu prac remontowych.	Remonty budynków komunalnych na terenie miasta zgodnie z przyjętym harmonogramem prac.	Zagospodarowanie przestrzeni i terenów zielonych (parki, skwery, deptaki itp.).	Powszechny dostęp do szerokopasmowego Internetu. Tworzenie hotspotów na terenie miasta.	Kontynuacja budowy sieci gazowniczej na terenie miasta.	Poprawa jakości sieci energetycznej, zwłaszcza w obszarach proinwestycyjnych.	Budowa i przebudowa obiektów użyteczności publicznej z ich dostosowaniem dla osób niepełnosprawnych.	Rewitalizacja, modernizacja i adaptacja obiektów i przestrzeni publicznej oraz przystosowanie ich do nowych celów.	Poprawa stanu technicznego obiektów komunalnych i zakupy inwestycyjne poprawiające komfort i jakość życia mieszkańców.

Tabela 24 Cele i kierunki działania w obszarze „Gospodarka”

8.3. GOSPODARKA

Cele pierwszorzędne

Podjąć działania dla zwiększenia skuteczności absorpcji środków UE przez sektor publiczny i prywatny.

Podjąć działania na rzecz rozwoju działalności gospodarczej na terenie miasta w bezpośrednim sąsiedztwie głównych szlaków komunikacyjnych.

Podjąć działania w kierunku tworzenia dobrego prawa lokalnego.

Kierunki działania

Kierunki działania

Kierunki działania

Tworzenie projektów opartych na partnerstwie publiczno-prywatnym (utworzenie bazy projektów).

Ustawiczne i bezpłatne szkolenia dla bezpośrednich beneficjentów środków funduszy strukturalnych.

Realizowanie procesów przygotowawczych dla absorpcji środków UE (dokumentacja, projekty, studia wykonalności).

Uaktywnienie nowych przestrzeni pod względem infrastrukturalnym pod potrzeby inwestorów tworzących nowe miejsca pracy.

Budowa infrastruktury w kierunkach wyznaczonych terenów pod nowe inwestycje gospodarcze, mieszkaniowe i usługowe.

Wspieranie inicjatyw lokalnych przedsiębiorców w zakresie promocji i rozwoju działalności gospodarczej na terenie miasta Żary.

Utworzenie systemu konsultacji społecznych przy inicjowaniu projektów uchwał dot. lokalnych przedsiębiorców.

Stworzenie pakietu uchwał Rady Miejskiej gwarantujących zrównoważony rozwój miasta Żary.

Ustanowienie warunków, celów publicznych miasta dla organizacji przedsięwzięć w ramach PPP⁸.

Cele drugorzędne

Stworzyć system promocji miasta Żary w kraju i zagranicą.

Tworzyć warunki dla rozwoju różnych form turystyki i rekreacji.

Stworzyć warunki do rozwoju przedsiębiorczości, w tym zwłaszcza małych i średnich firm.

Kierunki działania

Kierunki działania

Kierunki działania

Promocja potencjału gospodarczego i zasobów ludzkich w poszczególnych branżach gospodarki trwale związanych z obszarem miasta.

Promocja miasta w oparciu o media lokalne, ogólnopolskie i zagraniczne oraz aktywną stronę internetową.

Tworzenie płaszczyzn współpracy międzynarodowej w różnych dziedzinach życia społecznego i gospodarczego z udziałem powiatu.

Opracowanie Studium Rozwoju Turystyki w celu określenia kierunków wsparcia finansowego poszczególnych obszarów turystycznych miasta.

Powiększanie bazy noclegowej i oferty kulturalnej jako podstawa rozwoju turystyki weekendowej.

Budowanie infrastruktury rekreacyjnej i turystycznej umożliwiającej uaktywnianie nowych obszarów rekreacji i wypoczynku, w tym również opartej o zbiorniki wodne.

Własny system preferencyjnych podatków lokalnych zgodnych z ustawą o pomocy publicznej.

Rozwijanie pakietu bezpłatnego doradztwa dla sektora MSP chcącego inwestować na terenie miasta.

Rozwijanie infrastruktury okołobiznesowej.

⁸ PPP – Partnerstwo Publiczno-Prywatne

Tabela 25 Cele i kierunki działania w obszarze „Społeczność”

8.4. SPOŁECZNOŚĆ

Cele pierwszorzędne

<i>Tworzyć warunki do podniesienia poziomu edukacji.</i>			<i>Podjąć działania dla poprawy bezpieczeństwa publicznego i ochrony zdrowia.</i>			<i>Przeciwdziałać patologiom społecznym.</i>		
Kierunki działania			Kierunki działania			Kierunki działania		
Rozwój systemu kształcenia ustawicznego dla młodzieży i dorosłych z uwzględnieniem rozwoju systemu doradztwa metodycznego i doskonalenia nauczycieli dostosowanego do potrzeb edukacji.	Stworzenie systemu zajęć pozalekcyjnych i rozwój systemu zajęć pozaszkolnych umożliwiających rozwój uzdolnień i kształcenie umiejętności kluczowych mających na celu wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży pochodzącej z różnych środowisk.	Dostosowanie kierunków kształcenia do potrzeb lokalnego rynku pracy.	Eliminacja zagrożeń wynikających ze zwiększenia natężenia ruchu kołowego przy głównych ciągach komunikacyjnych.	Zwiększenie działań prewencyjnych (Policja + kadra nauczycielska + Straż Miejska).	Stworzenie warunków materialnych i administracyjnych dla sprawnego funkcjonowania służb porządkowych i służby ochrony zdrowia.	Utworzenie sprawnego systemu monitoringu środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym.	Edukacja nt. potencjalnych zagrożeń (narkomania, alkoholizm) na poziomie ostatnich klas szkoły podstawowej i gimnazjum.	Organizacja grup wsparcia, w tym również przy udziale organizacji pozarządowych.

Cele drugorzędne

<i>Podjąć działania na rzecz przeciwdziałania wykluczeniom społecznym i aktywizacji zawodowej mieszkańców, w tym osób niepełnosprawnych.</i>			<i>Stworzyć warunki do zmniejszenia bezrobocia i jego społecznych skutków.</i>			<i>Zabezpieczyć warunki do właściwego funkcjonowania służby zdrowia i opieki zdrowotnej.</i>		
Kierunki działania			Kierunki działania			Kierunki działania		
Wykorzystywać w pełni istniejące programy UE na rzecz aktywizacji zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym osób niepełnosprawnych.	Stworzyć system lokalnych korzyści dla pracodawców tworzących miejsca pracy dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym dla osób niepełnosprawnych.	Tworzenie Centrów Informacji Społecznej dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym dla osób niepełnosprawnych.	Stworzenie systemu wspierania małej i średniej przedsiębiorczości.	Promować i wspierać samozatrudnienie.	Współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie niwelowania społecznych skutków bezrobocia.	Zwiększyć dostępność do specjalistycznych usług medycznych.	Lepsze wykorzystanie środków UE, m.in. w ramach PO Kapitał Ludzki, dla tworzenia programów profilaktyki zdrowotnej.	Współpraca z organizacjami pozarządowymi dla realizacji programów profilaktyki zdrowotnej na terenie miasta Żary (profilaktyka chorób nowotworowych).

Cele drugorzędne

<i>Stworzyć warunki dla rozwoju różnych form edukacji dla osób w wieku poprodukcyjnym.</i>	<i>Aktywnie uczestniczyć w projektach na rzecz podtrzymania tradycji lokalnych i wzorców kulturowych.</i>	<i>Stworzyć warunki dla rozwoju infrastruktury rekreacyjno – wypoczynkowej jako formy zwiększenia aktywności lokalnej społeczności.</i>

Tabela 26 Cele i kierunki działania w obszarze „Przestrzeń”

8.5. PRZESTRZEŃ

Cele pierwszorzędne

<i>Podjąć działania w kierunku poszerzenia granic miasta Żary.</i>			<i>Opracować dokumenty planistyczne podstawy do realizacji nowych inwestycji.</i>		<i>Rewitalizacja obszarów zabytkowych miasta i ochrona dóbr kultury (remont i dostosowanie ich funkcji do obecnych potrzeb społecznych).</i>		
Kierunki działania			Kierunki działania		Kierunki działania		
Włączenie „Zielonego Lasu” do granic administracyjnych miasta Żary.	Utworzenie trójmiasta Żary-Zagań-Nowa Sól.	Włączenie miejscowości Grabik, Olbrachtów i Kadłubia do granic administracyjnych miasta Żary.	Opracowywanie i aktualizowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.	Tworzenie stref aktywności gospodarczej przy głównych ciągach komunikacyjnych.	Remont zabytkowych obiektów na terenie miasta.	Rewitalizacja deptaku na Starówce.	Remont Spichlerza.

Cele drugorzędne

<i>Aktywne uczestnictwo w działaniach prorozwojowych Euroregionu.</i>			<i>Zagospodarowanie terenów powojkowych.</i>			<i>Wykorzystanie bliskości granicy z Niemcami dla rozwoju miasta.</i>		
Kierunki działania			Kierunki działania			Kierunki działania		
Aktywnie uczestniczyć w ramach prac i projektów rozwojowych Euroregionu.	Tworzenie i inicjowanie wspólnych projektów i przedsięwzięć inwestycyjnych.	Inicjowanie i tworzenie celowych związków gmin dla realizacji przedsięwzięć infrastrukturalnych o charakterze ponadlokalnym.	Utworzenie Parku Przemysłowego.	Stworzenie systemu zachęt podatkowych dla potencjalnych inwestorów.	Promocja krajowa i zagraniczna terenów do zagospodarowania przy współpracy z powiatem żarskim.	Usprawnienie usług komunikacyjnych pomiędzy miastami partnerskimi po drugiej stronie granicy w oparciu o transport publiczny i prywatny.	Stworzenie centrum kulturalno-usługowego na terenie Żar.	Wykorzystanie bliskości przejść granicznych do organizacji imprez o charakterze międzynarodowym.

9. WARIANT ROZWOJU SPOŁECZNO- GOSPODARCZEGO - PO KOREKTACH EKSPERCKICH

9.1. KOMENTARZ DO WARIANTU ROZWOJU

W poszczególnych obszarach życia społeczno - gospodarczego (gospodarka i przestrzeń, ekologia, infrastruktura, społeczność) wskazano 14 celów, które są podstawą prawidłowego rozwoju społeczno-gospodarczego miasta Żary. Cele te wypełniają realizację przyjętej misji do roku 2015.

Sformułowane cele stały się podstawą do określenia wariantu rozwoju, składającego się z 14 najważniejszych celów, bez względu na to, do jakiego wcześniej obszaru zostały one zakwalifikowane.

Dwa najważniejsze z tych czternastu celów określono mianem celów strategicznych dla rozwoju społeczno-gospodarczego miasta. Celom tym przypisano 50% środków potencjału inwestycyjnego⁹ miasta Żary.

Kolejne cztery cele określono mianem priorytetów, dla których realizacji przeznacza się 35% tegoż potencjału.

Dla wskazanych niżej ośmiu celów niezbędnych przeznaczono 15% tzw. potencjału inwestycyjnego.

Każdemu celowi w wariantcie rozwoju przypisano jeden z czterech charakterów odpowiadających skutkom, jakie będzie wywoływała pełna realizacja tego celu.

Zidentyfikowano cztery możliwe charakterystyczne skutki oddziaływania tj. prospołeczny, prokonkurencyjny, proedukacyjny i proinnowacyjny.

Wariant rozwoju społeczno-gospodarczego miasta Żary dzielący się na dwa cele strategiczne, cztery priorytety oraz osiem celów niezbędnych (schemat wariantu przedstawia tabela o nazwie „Wybrany Wariant Rozwoju”) można określić jako wariant o charakterze prokonkurencyjno-prospołecznym. Wariant rozwoju ma za zadanie zhierarchizowanie celów i jest podstawą podziału środków potencjału inwestycyjnego w Wieloletnim Planie Inwestycyjnym do roku 2013 w ramach przyjętego budżetu Unii Europejskiej podziału Funduszy Strukturalnych UE.

⁹ przez pojęcie "potencjał inwestycyjny" określa się wszystkie środki finansowe wpływające do miasta (budżet miasta, dotacje, subwencje, darowizny, kapitał prywatny), poprzez które realizuje się programy operacyjne i projekty wypełniające założenia strategii.

Tabela 27 Wybrany Wariant Rozwoju Miasta Żary

CELE STRATEGICZNE	Budować i modernizować sieć wodno-kanalizacyjną. I A		Budować i modernizować infrastrukturę drogową wraz z jej najbliższym otoczeniem oraz umożliwić rozwój infrastruktury kolejowej. I B	
	Budować i modernizować obiekty oświatowe, kulturalne, sportowe i rekreacyjne. II A	Stworzyć warunki do działania w kierunku kompleksowych rozwiązań dotyczących segregacji i przetwarzania odpadów. II B	Podjąć działania na rzecz rozwoju działalności gospodarczej na terenie miasta w bezpośrednim sąsiedztwie głównych szlaków komunikacyjnych. II C	Podjąć działania w kierunku budowy infrastruktury publicznej i rewitalizacji zdegradowanych obszarów miejskich. II D
CELE NIEZBĘDNE	Podjąć działania w kierunku dalszej rozbudowy i poprawy infrastruktury telekomunikacyjnej i energetycznej. III A		Stworzyć system promocji miasta Żary w kraju i zagranicą. III B	
	Podjąć działania dla zwiększenia skuteczności absorpcji środków UE przez sektor publiczny i prywatny. III D		Podjąć działania dla poprawy bezpieczeństwa publicznego i ochrony zdrowia. III E	
	Przeciwdziałać patologiom społecznym. III G		Opracować dokumenty planistyczne dające podstawy do realizacji nowych inwestycji. III H	
			Tworzyć warunki do podniesienia poziomu edukacji. III C	
		Podjąć działania na rzecz przeciwdziałania wykluczeniom społecznym i aktywizacji zawodowej mieszkańców, w tym osób niepełnosprawnych. III F		

9.2. CELE STRATEGICZNE, PRIORYTETY I CELE NIEZBĘDNE ORAZ KIERUNKI DZIAŁANIA

Wariant rozwoju obejmuje 14 celów utworzonych na podstawie wcześniej zidentyfikowanych celów w poszczególnych obszarach życia społeczno-gospodarczego miasta Żary. Poszczególnym zidentyfikowanym w wariantcie celom przypisano kierunki działań.

CEL STRATEGICZNY - IA

Budować i modernizować sieć wodno-kanalizacyjną.

Opis kierunków działań:

- 1) Budowa kanalizacji sanitarnej i deszczowej oraz modernizacja sieci wodociągowej.
- 2) Modernizacja odprowadzania i retencjonowania wód opadowych.
- 3) Modernizacja oczyszczalni ścieków.

CEL STRATEGICZNY – IB

Budować i modernizować infrastrukturę drogową wraz z jej najbliższym otoczeniem oraz umożliwić rozwój infrastruktury kolejowej.

Opis kierunków działań:

- 1) Budowa i remont dróg miejskich zgodnie z planem rozwoju sieci dróg miejskich.
- 2) Przebudowa i rozbudowa infrastruktury okołodrogowej (chodniki, parkingi, przejścia dla pieszych, ścieżki rowerowe, oświetlenie uliczne, sygnalizacja świetlna).
- 3) Rozwój przewozów regionalnych w oparciu o istniejącą bazę PKP.

CEL PRIORYTETOWY – II A

Budować i modernizować obiekty oświatowe, kulturalne, sportowe i rekreacyjne.

Opis kierunków działań:

- 1) Budowa i modernizacja obiektów oświatowych i placówek wychowawczych w celu zapewnienia odpowiednich standardów lokalowych.
- 2) Budowa i modernizacja obiektów kulturalnych i sportowych.
- 3) Zagospodarowanie terenów zielonych do celów rekreacyjnych i turystycznych.

CEL PRIORYTETOWY – II B

Stworzyć warunki do działania w kierunku kompleksowych rozwiązań dotyczących segregacji i przetwarzania odpadów.

Opis kierunków działań:

- 1) Stworzenie i wdrożenie do 2015 roku na terenie miasta systemu segregacji odpadów na poziomie gospodarstw domowych.
- 2) Budowa nowoczesnego zakładu o charakterze ponadlokalnym dla składowania, przetwarzania i utylizowania wszystkich rodzajów odpadów.
- 3) Lokalizacja nowego składowiska odpadów i rekultywacja lokalnego składowiska odpadów.

CEL PRIORYTETOWY – II C

Podjąć działania na rzecz rozwoju działalności gospodarczej na terenie miasta w bezpośrednim sąsiedztwie głównych szlaków komunikacyjnych.

Opis kierunków działań:

- 1) Uaktywnienie nowych przestrzeni pod względem infrastrukturalnym pod potrzeby inwestorów tworzących nowe miejsca pracy.
- 2) Budowa infrastruktury na terenach wyznaczonych pod nowe inwestycje mieszkaniowe i usługowe.
- 3) Wspieranie inicjatyw lokalnych przedsiębiorców w zakresie promocji i rozwoju działalności gospodarczej na terenie miasta Żary.

CEL PRIORYTETOWY – II D

Podjąć działania w kierunku budowy infrastruktury publicznej i rewitalizacji zdegradowanych obszarów miejskich.

Opis kierunków działań:

- 1) Budowa i przebudowa obiektów użyteczności publicznej z ich dostosowaniem dla osób niepełnosprawnych.
- 2) Rewitalizacja, modernizacja i adaptacja obiektów i przestrzeni publicznej oraz przystosowanie ich do nowych celów.
- 3) Poprawa stanu technicznego obiektów komunalnych i zakupy inwestycyjne poprawiające komfort i jakość życia mieszkańców.

CEL STRATEGICZNY III A

Podjąć działania w kierunku dalszej rozbudowy i poprawy infrastruktury telekomunikacyjnej i energetycznej.

Opis kierunków działań:

- 1) Powszechny dostęp do szerokopasmowego Internetu. Tworzenie hotspotów na terenie miasta.
- 2) Kontynuacja budowy sieci gazowniczej na terenie miasta.
- 3) Poprawa jakości sieci energetycznej zwłaszcza na obszarach proinnowacyjnych.

CEL STRATEGICZNY III B

Stworzyć system promocji miasta Żary w kraju i zagranicą.

Opis kierunków działań:

- 1) Promocja potencjału gospodarczego i zasobów ludzkich w poszczególnych branżach gospodarki trwale związanych z obszarem miasta.
- 2) Promocja miasta w oparciu o media lokalne, ogólnopolskie i zagraniczne oraz aktywną stronę internetową.
- 3) Tworzenie płaszczyzn współpracy międzynarodowej w różnych dziedzinach życia społecznego i gospodarczego z udziałem powiatu.

CEL STRATEGICZNY III C

Tworzyć warunki do podniesienia poziomu edukacji.

Opis kierunków działań:

- 1) Rozwój systemu kształcenia ustawicznego dla młodzieży i dorosłych z uwzględnieniem rozwoju systemu doradztwa metodycznego i doskonalenia nauczycieli dostosowanego do potrzeb edukacji.
- 2) Stworzenie systemu zajęć pozalekcyjnych i rozwój systemu zajęć pozaszkolnych umożliwiających rozwój uzdolnień i kształcenie umiejętności kluczowych mających na celu wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży pochodzącej z różnych środowisk.
- 3) Dostosowanie kierunków kształcenia do potrzeb lokalnego rynku pracy.

CEL STRATEGICZNY III D

Podjąć działania dla zwiększenia skuteczności absorpcji środków UE przez sektor publiczny i prywatny.

Opis kierunków działań:

- 1) Tworzenie projektów opartych na partnerstwie publiczno-prywatnym (utworzenie bazy projektów).
- 2) Ustawiczne i bezpłatne szkolenia dla bezpośrednich beneficjentów środków funduszy strukturalnych.
- 3) Realizowanie procesów przygotowawczych dla absorpcji środków UE (dokumentacja, projekty, studia wykonalności).

CEL STRATEGICZNY III E

Podjęcie działań dla poprawy bezpieczeństwa publicznego i ochrony zdrowia.

Opis kierunków działań:

- 1) Eliminacja zagrożeń wynikających ze zwiększenia natężenia ruchu kołowego przy głównych ciągach komunikacyjnych.
- 2) Zwiększenie działań prewencyjnych (Policja+kadra nauczycielska+Straż Miejska).
- 3) Stworzenie warunków materialnych i administracyjnych dla sprawnego funkcjonowania służb porządkowych i służby ochrony zdrowia.

CEL STRATEGICZNY III F

Podjąć działania na rzecz przeciwdziałania wykluczeniom społecznym i aktywizacji zawodowej mieszkańców, w tym osób niepełnosprawnych.

Opis kierunków działań:

- 1) Wykorzystywać w pełni istniejące programy UE na rzecz aktywizacji zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym osób niepełnosprawnych.
- 2) Stworzyć system lokalnych korzyści dla pracodawców tworzących miejsca pracy dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym dla osób niepełnosprawnych.
- 3) Tworzenie Centrów Informacji Społecznej dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym dla osób niepełnosprawnych.

CEL STRATEGICZNY III G

Przeciwdziałać patologiom społecznym.

Opis kierunków działań:

- 1) Utworzenie sprawnego systemu monitoringu środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym.
- 2) Edukacja nt. potencjalnych zagrożeń (narkomania, alkoholizm) na poziomie ostatnich klas szkoły podstawowej i gimnazjum.
- 3) Organizacja grup wsparcia, w tym również przy udziale organizacji pozarządowych.

CEL STRATEGICZNY III H

Opracować dokumenty planistyczne dające podstawy do realizacji nowych inwestycji.

Opis kierunków działań:

- 1) Opracowanie i aktualizowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.
- 2) Utworzenie nowych stref aktywności gospodarczej przy głównych ciągach komunikacyjnych.

10. POWIĄZANIE PROJEKTÓW Z INNYMI DZIAŁANAMI NA TERENIE WOJEWÓDZTWA LUBUSKIEGO

Strategia Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Miasta Żary na lata 2007 – 2015 jest dokumentem programowym polityki rozwoju miasta.

Strategia wyznacza cele i kierunki działania, które przyczynią się do przełamywania problemów gospodarczych i społecznych oraz do podniesienia konkurencyjności miasta. Jest to wyzwanie, któremu Miasta Żary musi sprostać w dobie postępującego procesu globalizacji, liberalizacji i rozwoju gospodarki opartej na wiedzy.

Dokument Strategii jest zgodny z aktualnie obowiązującym Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubuskiego. Układ celów i kierunków działania miasta Żary jest spójny i zgodny z założeniami Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia, z Narodowym Planem Rozwoju oraz Koncepcją Przestrzennego Zagospodarowania Kraju, które uwzględniają zapisy nadrzędnego dokumentu programowego Unii Europejskiej, tj. Strategicznych Wytocznych Wspólnoty (CSG).

Ponadto Strategia Rozwoju Społeczno Gospodarczego Miasta Żary na lata 2007 - 2015 jest spójna ze Strategią Rozwoju Województwa Lubuskiego oraz z Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Lubuskiego na lata 2007-2013.

POSZCZEGÓLNE CELE ZNAJDUJĄCE SIĘ WYBRANYM WARIANCIE ROZWOJU MIASTA ŻARY SĄ SPÓJNE Z CELAMI STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA LUBUSKIEGO.

CELE STRATEGICZNE – POWIĄZANIE:

Pierwszy z celów strategicznych miasta Żary pn. „**Budować i modernizować sieć wodno-kanalizacyjną**” umiejscowiony został w celu strategicznym województwa lubuskiego pn. „*Zapewnienie przestrzennej, gospodarczej i społecznej spójności regionu*” oraz w celu operacyjnym pn. „*Udoskonalenie i rozbudowa infrastruktury technicznej i komunalnej poprawiającej warunki życia oraz podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów aktywności gospodarczej*”.

Drugi z celów strategicznych pn. „**Budować i modernizować infrastrukturę drogową wraz z jej najbliższym otoczeniem oraz umożliwić rozwój infrastruktury kolejowej**” umiejscowiony został w celu strategicznym województwa lubuskiego pn. „*Zapewnienie przestrzennej, gospodarczej i społecznej spójności regionu*” oraz w celu operacyjnym pn. „*Modernizacja infrastruktury transportowej oraz zwiększenie dostępności komunikacyjnej regionu*”.

PRIORYTETY – POWIĄZANIE:

Priorytet pn. „**Budować i modernizować obiekty oświatowe, kulturalne, sportowe i rekreacyjne**” znajduje swoje odzwierciedlenie w celu strategicznym województwa lubuskiego pn. „*Zapewnienie przestrzennej, gospodarczej i społecznej spójności regionu*” oraz w celu operacyjnym pn. „*Udoskonalenie i rozbudowa infrastruktury społecznej - w szczególności w sferach edukacji, opieki zdrowotnej, kultury i pomocy społecznej*”.

Kolejny priorytet pn. „**Stworzyć warunki do działania w kierunku kompleksowych rozwiązań dotyczących segregacji i przetwarzania odpadów**” został wkomponowany w cel strategiczny województwa lubuskiego pn. „*Zapewnienie przestrzennej, gospodarczej i społecznej spójności regionu*”.

Następny priorytet miasta Żary pn. „**Podjąć działania na rzecz rozwoju działalności gospodarczej na terenie miasta w bezpośrednim sąsiedztwie głównych szlaków komunikacyjnych**” odzwierciedlony zostały w celu strategicznym województwa lubuskiego pn. „*Zapewnienie przestrzennej, gospodarczej i społecznej spójności regionu*” i w celu operacyjnym pn. „*Udoskonalenie i rozbudowa infrastruktury technicznej i komunalnej poprawiającej warunki życia oraz podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów aktywności gospodarczej*”.

Ostatni priorytet miasta Żary pn. „**Podjąć działania w kierunku budowy infrastruktury publicznej i rewitalizacji zdegradowanych obszarów miejskich**” powiązany został z celem strategicznym województwa lubuskiego pn. „*Zapewnienie przestrzennej, gospodarczej i społecznej spójności regionu*”.

CELE NIEZBEDNE – POWIĄZANIE:

Cel niezbędny pn. „**Podjąć działania w kierunku dalszej rozbudowy i poprawy infrastruktury telekomunikacyjnej i energetycznej**” można przyporządkować do celu strategicznego województwa lubuskiego pn. „*Zapewnienie przestrzennej, gospodarczej i społecznej spójności regionu*” i do celu operacyjnego pn. „*Udoskonalenie*”.

i rozbudowa infrastruktury technicznej i komunalnej poprawiającej warunki życia oraz podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów aktywności gospodarczej” jak również do celu strategicznego województwa pn. *„Podniesienie poziomu wykształcenia społeczeństwa, zwiększenie potencjału innowacyjnego nauki oraz informatyzacja społeczeństwa”* oraz do celu operacyjnego *„Wzmocnienie działań na rzecz rozwoju społeczeństwa informacyjnego”*.

Kolejny cel niezbędny pn. **„Stworzyć system promocji miasta Żary w kraju i zagranicą”** znajduje swoje odzwierciedlenie w celu strategicznym województwa lubuskiego pn. *„Zapewnienie przestrzennej, gospodarczej i społecznej spójności regionu”* i w celu operacyjnym pn. *„Uzyskanie trwałych efektów płynących ze współpracy transgranicznej i międzynarodowej”*.

Cel niezbędny pn. **„Tworzyć warunki do podniesienia poziomu edukacji”** wskazuje na cel strategiczny województwa lubuskiego pn. *„Podniesienie poziomu wykształcenia społeczeństwa, zwiększenie potencjału innowacyjnego nauki oraz informatyzacja społeczeństwa”*.

Cel niezbędny pn. **„Podjąć działania dla zwiększenia skuteczności absorpcji środków UE przez sektor publiczny i prywatny”** powiązany został z celem strategicznym pn. *„Zapewnienie przestrzennej, gospodarczej i społecznej spójności regionu”*.

Kolejne cele niezbędne pn. **„Podjąć działania dla poprawy bezpieczeństwa publicznego i ochrony zdrowia”, „Podjąć działania na rzecz przeciwdziałania wykluczeniom społecznym i aktywizacji zawodowej mieszkańców, w tym osób niepełnosprawnych”** oraz cel **„Przeciwdziałać patologiom społecznym”** wskazują na cel strategiczny województwa lubuskiego pn. *„Podniesienie poziomu wykształcenia społeczeństwa, zwiększenie potencjału innowacyjnego nauki oraz informatyzacja społeczeństwa”*.

Ostatni z celów niezbędnych miasta Żary pn. **„Opracować dokumenty planistyczne dające podstawy do realizacji nowych inwestycji”** został odzwierciedlony w celu strategicznym województwa lubuskiego pn. *„Zapewnienie przestrzennej, gospodarczej i społecznej spójności regionu”* i w celu operacyjnym pn. *„Udoskonalenie i rozbudowa infrastruktury technicznej i komunalnej poprawiającej warunki życia oraz podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów aktywności gospodarczej”*.

11. WDRAŻANIE STRATEGII

Strategia obejmuje cele i kierunki działania zidentyfikowane i zhierarchizowane w pięciu obszarach życia społeczno-gospodarczego miasta Żary, tj. ekologia, infrastruktura, gospodarka, przestrzeń i społeczność.

Zidentyfikowane i zhierarchizowane cele w tych obszarach stanowią wypełnienie założonej w Strategii misji i sięgają w swych założeniach roku 2015.

Jednocześnie cele te stały się podstawą do określenia wariantu rozwoju miasta do roku 2015 tj. na okres funkcjonowania budżetu Unii Europejskiej i podziału środków funduszy strukturalnych do roku 2013.

Wyznaczone w wariantcie rozwoju cele i przypisane im kierunki działania leżą w kompetencjach wielu instytucji, ale za ich realizację odpowiada samorząd miasta, który winien współpracować w tym zakresie przede wszystkim ze Starostwem Powiatowym w Żarach z samorządami gmin ościennych, samorządem województwa lubuskiego, instytucjami rządowymi, uczelniami wyższymi, organizacjami pozarządowymi, organizacjami biznesowymi itp.

Samorząd Miasta Żary pełni rolę swoistego rodzaju koordynatora i organizatora prac nad realizacją Strategii.

Realizacja Strategii opierać się będzie na:

- podejmowaniu działań wynikających z założonych celów w sposób samodzielny i wynikających z kompetencji samorządu określonych ustawą o samorządzie gminnym,
- działaniach opartych na partnerstwie publiczno – publicznym (samorząd – samorząd, samorząd – rząd),
- działaniach opartych na zasadach partnerstwa publiczno-prywatnego (z udziałem prywatnych inwestorów),
- oraz na koordynacji i aktywnym zaangażowaniu się w działaniach stricte prywatnych (kapitał prywatny) w przypadku realizacji zamierzeń wypełniających cele Strategii.

Tabela 28 Wdrażanie „Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Miasta Żary”

WDRAŻANIE		
ZADANIE	ODPOWIEDZIALNI	TERMIN REALIZACJI
1. Przedłożenie Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Miasta Żary.	Przewodniczący Rady Miejskiej	lipiec / sierpień 2007
2. Zatwierdzenie Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego na sesji Rady Miejskiej.	Rada Miejska	sierpień 2007
3. Przesłanie uchwalonej Strategii do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubuskiego.	Burmistrz	sierpień / wrzesień 2007
4. Zamieszczeniem Strategii w języku polskim na stronie Internetowej miasta.	Burmistrz	wrzesień 2007
5. Realizacja zadań określonych poszczególnymi projektami zgodnie z przyjętymi celami i kierunkami działania.	Burmistrz	2007 - 2015

12. MONITOROWANIE STRATEGII

Monitoring Strategii będzie jego nieodłącznym elementem i ciągłym procesem obserwacji zmian wybranych wskaźników, co zapewni skuteczny przepływ informacji oraz stałą aktualizację bazy danych.

Monitoring będzie uwzględniał następujące obszary tematyczne:

- systematyczne gromadzenie danych liczbowych,
- aktualizację informacji ze sfery uwarunkowań prawnych i formalnych,
- prowadzenie analiz porównawczych i tematycznych,
- ocenę osiągniętych rezultatów oraz stopnia wdrożenia projektów (po opracowaniu programów operacyjnych) w Wieloletnim Planie Inwestycyjnym,
- ocenę rozbieżności pomiędzy przyjętymi założeniami, a stanem aktualnym na okres sprawozdawczy,
- planowanie zmian w strategii wraz z analizą przyczyn modyfikacji.

Monitoring w długofalowej perspektywie umożliwi obserwację dynamiki realizacji celów, wskaże nowe źródła pozyskiwania funduszy na realizację zadań oraz dodatkowe efekty uzyskane.

Podstawą monitorowania Strategii Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Miasta Żary na lata 2007-2015 będzie analiza wskaźnikowa przyjętych kierunków działania we wszystkich celach wymienionych i zhierarchizowanych w Wybranym Wariacie Rozwoju Miasta Żary.

Przyjęto do oceny kierunków działania wskaźnik produktu i wskaźnik rezultatu. Przyjęte wskaźniki oceny przedstawia poniższa tabela.

Tabela 29 Wskaźniki monitoringu „Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Miasta Żary na lata 2007 – 2015

Oznaczenie celu w wybranym wariantcie	Nazwa celu /kierunek działania	Wskaźniki	
		produktu	rezultatu
Rok bazowy 2006, lata oceny: 2009 i 2013			
I A	Budować i modernizować sieć wodno-kanalizacyjną.		
1.	Budowa kanalizacji sanitarnej i deszczowej oraz modernizacja sieci wodociągowej.	Liczba podjętych działań organizacyjnych, w tym opracowanych dokumentacji technicznych obejmujących nowe obszary miasta kanalizacją sanitarną i deszczową oraz siecią wodociągową. Liczba zmodernizowanych ujęć wody.	Długość nowo wybudowanej kanalizacji sanitarnej w kilometrach. Długość zmodernizowanej sieci wodociągowej w kilometrach. Długość nowo wybudowanej kanalizacji deszczowej w kilometrach. Liczba gospodarstw domowych przyłączonych do nowo wybudowanej kanalizacji sanitarnej i wodociągowej. Liczba gospodarstw domowych, w których polepszyła się jakość wody pitnej za sprawą wymiany sieci wodociągowej i modernizacji urządzeń wodociągowych.
2.	Modernizacja odprowadzania i retencjonowania wód opadowych.	Liczba utworzonych projektów mających na celu modernizację i retencjonowanie wód opadowych na terenie miasta.	Liczba zrealizowanych projektów mających na celu modernizację i retencjonowanie wód opadowych na terenie miasta.
3.	Modernizacja oczyszczalni ścieków.	Rozbudowa oczyszczalni ścieków.	Liczba przyjętych i oczyszczonych ścieków w m ³ /dobę.
I B	Budować i modernizować infrastrukturę drogową wraz z jej najbliższym otoczeniem oraz umożliwić rozwój infrastruktury kolejowej.		
1.	Budowa i remont dróg miejskich zgodnie z planem rozwoju sieci dróg miejskich.	Długość (w km) nowo wybudowanych i wyremontowanych dróg na terenie miasta.	Średniodobowe natężenie ruchu pojazdów kołowych (SDR) na nowo wybudowanych i wyremontowanych drogach.

Oznaczenie celu w wybranym wariantcie	Nazwa celu /kierunek działania	Wskaźniki	
		produktu	rezultatu
2.	Przebudowa i rozbudowa infrastruktury okołodrogowej (chodniki, parkingi, przejścia dla pieszych, ścieżki rowerowe, oświetlenie uliczne, sygnalizacja świetlna).	Liczba projektów mających na celu przebudowę i rozbudowę infrastruktury okołodrogowej. Długość (w km) wybudowanych i przebudowanych ciągów pieszo-rowerowych na terenie miasta. Liczba przebudowanych i nowo wybudowanych punktów oświetleniowych na terenie miasta. Liczba przebudowanych i nowo wybudowanych bezpiecznych przejść dla pieszych na terenie miasta. Liczba nowo wybudowanej i rozbudowanej sygnalizacji świetlnej.	Długość (w km) ciągów komunikacyjnych, wzdłuż których przebudowano i rozbudowano infrastrukturę okołodrogową. Liczba osób korzystających z przebudowanych i rozbudowanych ciągów pieszo-rowerowych na terenie miasta. Liczba osób korzystających z nowo wybudowanych i zmodernizowanych punktów oświetleniowych na terenie miasta. Liczba osób korzystających z przebudowanych i rozbudowanych innych obiektów infrastruktury drogowej na terenie miasta.
3.	Rozwój przewozów regionalnych w oparciu o istniejącą bazę PKP.	Liczba nowych połączeń regionalnych powstałych w oparciu o istniejącą bazę PKP.	Liczba mieszkańców i turystów korzystających z przewozów regionalnych PKP.
II A	Budować i modernizować obiekty oświatowe, kulturalne, sportowe i rekreacyjne.		
1.	Budowa, modernizacja obiektów oświatowych i placówek wychowawczych w celu zapewnienia odpowiednich standardów lokalowych.	Powierzchnia w m ² nowo wybudowanych i zmodernizowanych obiektów oświatowych i placówek wychowawczych. Liczba utworzonych projektów mających na celu zapewnienie standardów lokalowych w placówkach oświatowych i wychowawczych.	Liczba osób korzystających z nowo wybudowanych i zmodernizowanych obiektów oświatowych i wychowawczych. Kwota (w PLN) środków przeznaczonych na zapewnienie standardów lokalowych w placówkach oświatowych i wychowawczych.
2.	Budowa i modernizacja obiektów kulturalnych i sportowych (stadion sportowy, kąpielisko Leśne).	Powierzchnia w m ² nowo wybudowanych i zmodernizowanych obiektów kulturalnych i sportowych.	Liczba osób korzystających z nowo wybudowanej i zmodernizowanej bazy obiektów kulturalnych.

Oznaczenie celu w wybranym wariantcie	Nazwa celu /kierunek działania	Wskaźniki	
		produktu	rezultatu
		Liczba utworzonych projektów mających na celu rozwój i budowę infrastruktury sportowej.	Liczba osób korzystających z nowej ogólnie dostępnych bazy obiektów sportowych.
3.	Zagospodarowanie terenów zielonych do celów rekreacyjnych i turystycznych.	Liczba utworzonych projektów mających na celu zagospodarowanie terenów zielonych do celów rekreacyjnych.	Liczba zrealizowanych projektów mających na celu zagospodarowanie terenów zielonych do celów rekreacyjnych.
II B	Stworzyć warunki do działania w kierunku kompleksowych rozwiązań dotyczących segregacji i przetwarzania odpadów.		
1.	Stworzenie i wdrożenie do 2015 roku na terenie miasta systemu segregacji odpadów na poziomie gospodarstw domowych.	Powstanie kompatybilnego systemu segregacji odpadów na poziomie gospodarstw domowych.	Waga w tonach segregowanych odpadów na poziomie gospodarstw domowych na terenie miasta.
2.	Budowa nowoczesnego zakładu o charakterze ponadlokalnym dla składowania, przetwarzania i utylizowania wszystkich rodzajów odpadów.	Powstanie zakładu o charakterze ponadlokalnym dla składowania, przetwarzania i utylizowania wszystkich rodzajów odpadów.	Waga w tonach składowanych, przetwarzanych i utylizowanych wszystkich rodzajów odpadów z terenu miasta.
3.	Lokalizacja nowego składowiska odpadów i rekultywacja lokalnego składowiska odpadów.	Liczba (w m ²) powierzchni przeznaczonej na nowe składowisko odpadów komunalnych. Liczba (w m ²) zreultywowanej powierzchni na lokalnym składowisku odpadów komunalnych.	Waga w tonach składowanych odpadów na nowym składowisku odpadów komunalnych.
II C	Podjąć działania na rzecz rozwoju działalności gospodarczej na terenie miasta w bezpośrednim sąsiedztwie głównych szlaków komunikacyjnych.		
1.	Uaktywnienie nowych przestrzeni pod względem infrastrukturalnym pod potrzeby inwestorów tworzących nowe miejsca pracy.	Liczba projektów mających na celu uaktywnienie nowych przestrzeni pod względem infrastrukturalnym.	Długość (w ha) nowo wybudowanych dróg w ciągu roku. Długość (w km) nowo wybudowanych sieci oraz ilość przyłączy (w szt.). Liczba nowych miejsc pracy powstałych w ciągu roku.
2.	Budowa infrastruktury w kierunkach wyznaczonych terenów pod nowe inwestycje gospodarcze, mieszkaniowe i usługowe.	Powierzchnia (w ha) wyznaczonych terenów pod nowe inwestycje	Liczba podmiotów gospodarczych ulokowanych w obszarach

Oznaczenie celu w wybranym wariantcie	Nazwa celu /kierunek działania	Wskaźniki	
		produktu	rezultatu
		gospodarcze, mieszkaniowe i usługowe. Długość (w km) nowo wybudowanej infrastruktury w obszarach wyznaczonych terenów pod nowe inwestycje gospodarcze i mieszkaniowe i usługowe.	wyznaczonych terenów pod nowe inwestycje. Liczba gospodarstw domowych i podmiotów gospodarczych korzystających z nowo wybudowanej infrastruktury w obszarach wyznaczonych terenów pod nowe inwestycje.
3.	Wspieranie inicjatyw lokalnych przedsiębiorców w zakresie promocji i rozwoju działalności gospodarczej na terenie miasta Żary.	Liczba nowo powstałych inicjatyw przy udziale lokalnych przedsiębiorców w zakresie promocji i rozwoju działalności gospodarczej na terenie miasta Żary.	Liczba podmiotów gospodarczych biorących udział projektach mających na celu promocję i rozwój działalności gospodarczej.
II D	Podjąć działania w kierunku budowy infrastruktury publicznej i rewitalizacji zdegradowanych obszarów miejskich.		
1.	Budowa i przebudowa obiektów użyteczności publicznej z ich dostosowaniem dla osób niepełnosprawnych.	Powierzchnia (w m ²) nowo wybudowanych i rozbudowanych obiektów publicznych dostosowanych dla osób niepełnosprawnych.	Liczba osób korzystających w ciągu roku z nowo wybudowanych obiektów użyteczności publicznej, w tym liczba osób niepełnosprawnych.
2.	Rewitalizacja, modernizacja i adaptacja obiektów i przestrzeni publicznej oraz przystosowanie ich do nowych celów.	Liczba nowo utworzonych projektów mających na celu rewitalizację, modernizację i adaptację obiektów i przestrzeni publicznej.	Liczba zrealizowanych projektów mających na celu rewitalizację, modernizację i adaptację obiektów i przestrzeni publicznej.
3.	Poprawa stanu technicznego obiektów komunalnych i zakupy inwestycyjne poprawiające komfort i jakość życia mieszkańców.	Liczba wyremontowanych obiektów użyteczności publicznej poprawiających komfort i jakość życia mieszkańców.	Liczba osób korzystających z wyremontowanych obiektów komunalnych i korzystających z zakupów inwestycyjnych podwyższających komfort i jakość życia mieszkańców.
III A	Podjąć działania w kierunku dalszej rozbudowy i poprawy infrastruktury telekomunikacyjnej i energetycznej.		
1.	Powszechny dostęp do szerokopasmowego Internetu. Tworzenie hotspotów na terenie miasta.	Liczba bezpłatnych punktów dostępowych do szerokopasmowego	Liczba mieszkańców (użytkowników) Internetu na terenie miasta.

Oznaczenie celu w wybranym wariantcie	Nazwa celu /kierunek działania	Wskaźniki	
		produktu	rezultatu
		Internetu na terenie miasta.	Liczba mieszkańców i turystów korzystających z hotspotów.
2.	Kontynuacja budowy sieci gazowniczej na terenie miasta.	Liczba projektów mających na celu opracowanie dokumentacji technicznej na potrzeby budowy sieci gazowniczej na terenie miasta.	Długość (w km) nowo wybudowanej sieci gazowniczej na terenie miasta. Liczba gospodarstw domowych podłączonych do sieci gazowniczej.
3.	Poprawa jakości sieci energetycznej zwłaszcza na obszarach proinnowacyjnych.	Długość (w km) wymienionej sieci energetycznej lub jej odcinków.	Liczba podmiotów gospodarczych korzystających z wymienionej sieci energetycznej zwłaszcza na obszarach proinnowacyjnych.
III B	Stworzyć system promocji miasta Żary w kraju i zagranicą.		
1.	Promocja potencjału gospodarczego i zasobów ludzkich w poszczególnych branżach gospodarki trwale związanych z obszarem miasta.	Liczba projektów promocji potencjału gospodarczego i zasobów ludzkich w poszczególnych branżach gospodarki trwale związanych z obszarem miasta.	Liczba nowych inwestorów na terenie miasta. Kwota zewnętrznego kapitału inwestycyjnego w PLN w ciągu każdego roku.
2.	Promocja miasta w oparciu o media lokalne, ogólnopolskie i zagraniczne oraz aktywną stronę internetową.	Liczba utworzonych projektów promocyjnych w oparciu o media lokalne, ogólnopolskie i zagraniczne oraz aktywną stronę internetową.	Liczba turystów krajowych i zagranicznych przybywający na teren miasta w ciągu roku.
3.	Tworzenie płaszczyzn współpracy międzynarodowej w różnych dziedzinach życia społecznego i gospodarczego z udziałem powiatu.	Liczba utworzonych projektów współpracy międzynarodowej w różnych dziedzinach życia społecznego i gospodarczego.	Liczba zrealizowanych projektów współpracy międzynarodowej w różnych dziedzinach życia społecznego i gospodarczego z udziałem powiatu
III C	Tworzyć warunki do podniesienia poziomu edukacji.		
1.	Rozwój systemu kształcenia ustawicznego dla młodzieży i dorosłych z uwzględnieniem rozwoju systemu doradztwa metodycznego i doskonalenia nauczycieli dostosowanego do potrzeb edukacji.	Liczba utworzonych projektów mających na celu rozwój systemu kształcenia ustawicznego dla młodzieży i dorosłych oraz doskonalenia nauczycieli	Liczba wdrożonych projektów mających na celu rozwój systemu kształcenia ustawicznego dla młodzieży i dorosłych z uwzględnieniem rozwoju systemu

Oznaczenie celu w wybranym wariantcie	Nazwa celu /kierunek działania	Wskaźniki	
		produktu	rezultatu
		dostosowanego do potrzeb edukacji.	doradztwa metodycznego i doskonalenia nauczycieli.
2.	Stworzenie systemu zajęć pozalekcyjnych i rozwój systemu zajęć pozaszkolnych umożliwiających rozwój uzdolnień i kształcenie umiejętności kluczowych mających na celu wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży pochodzącej z różnych środowisk.	Liczba utworzonych projektów w celu rozwoju systemu zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych.	Liczba dzieci i młodzieży biorących udział w zajęciach pozalekcyjnych i pozaszkolnych.
3.	Dostosowanie kierunków kształcenia do potrzeb lokalnego rynku pracy.	Liczba projektów utworzonych w celu dostosowania kierunków kształcenia do potrzeb rynku pracy.	Liczba powstałych nowych kierunków kształcenia na terenie powiatu dostosowanych do potrzeb lokalnego rynku pracy.
III D	Podjąć działania dla zwiększenia skuteczności absorpcji środków UE przez sektor publiczny i prywatny.		
1.	Tworzenie projektów opartych na partnerstwie publiczno-prywatnym (utworzenie bazy projektów).	Utworzenie bazy projektów przygotowanych do aplikowania o środki UE.	Wartość (w PLN) pozyskanych środków UE na realizację projektów dla rozwoju miasta.
2.	Ustawiczne i bezpłatne szkolenia dla bezpośrednich beneficjentów środków funduszy strukturalnych.	Liczba zorganizowanych szkoleń dla bezpośrednich beneficjentów środków UE w zakresie pisania projektów.	Liczba bezpośrednich beneficjentów środków UE biorących udział w szkoleniach w zakresie pisania projektów.
3.	Realizowanie procesów przygotowawczych dla absorpcji środków UE (dokumentacja, projekty, studia wykonalności).	Liczba przygotowanej pełnej dokumentacji do uzyskania dofinansowania ze środków UE przez sektor publiczny i prywatny.	Wartość (w PLN) pozyskanych środków UE na realizację projektów przez sektor publiczny i prywatny.
III E	Podjęcie działań dla poprawy bezpieczeństwa publicznego i ochrony zdrowia.		
1.	Eliminacja zagrożeń wynikających ze zwiększenia natężenia ruchu kołowego przy głównych ciągach komunikacyjnych.	Liczba projektów mających na celu eliminację zagrożeń wynikających ze zwiększonego natężenia ruchu kołowego przy głównych ciągach komunikacyjnych.	Liczba wprowadzonych zmian organizacji ruchu przy głównych ciągach komunikacyjnych mających na celu zmniejszenie natężenia ruchu kołowego
2.	Zwiększenie działań prewencyjnych (Policja+kadra nauczycielska+Straż Miejska).	Liczba utworzonych projektów współpracy pomiędzy Policją, kadra nauczycielską i Strażą Miejską.	Liczba zrealizowanych projektów współpracy pomiędzy Policją, kadra nauczycielską i Strażą Miejską.

Oznaczenie celu w wybranym wariantcie	Nazwa celu /kierunek działania	Wskaźniki	
		produktu	rezultatu
3.	Stworzenie warunków materialnych i administracyjnych dla sprawnego funkcjonowania służb porządkowych i służby ochrony zdrowia.	Liczba utworzonych projektów dla potrzeb sprawnego funkcjonowania służb porządkowych i służby ochrony zdrowia.	Kwota (w PLN) przeznaczonych środków na sprawne funkcjonowanie służb porządkowych i służby ochrony zdrowia.
III F	Podjąć działania na rzecz przeciwdziałania wykluczeniom społecznym i aktywizacji zawodowej mieszkańców, w tym osób niepełnosprawnych.		
1.	Wykorzystywać w pełni istniejące programy UE na rzecz aktywizacji zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym osób niepełnosprawnych.	Liczba projektów stworzonych na rzecz aktywizacji zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym dla osób niepełnosprawnych, zrealizowanych przy współudziale środków UE.	Liczba osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i niepełnosprawnych, którzy podjęli pracę w ramach projektów wspartych przez środki UE. Kwota środków (w PLN) pozyskanych z UE w ramach programów na rzecz aktywizacji zawodowej.
2.	Stworzyć system lokalnych korzyści dla pracodawców tworzących miejsca pracy dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym dla osób niepełnosprawnych.	Liczba utworzonych projektów w zakresie stworzenia systemu korzyści lokalnych dla pracodawców zatrudniających osoby zagrożone wykluczeniem społecznym oraz osób niepełnosprawnych.	Liczba pracodawców lokalnych zatrudniających osoby niepełnosprawne. Liczba osób niepełnosprawnych zatrudnionych na terenie miasta.
3.	Tworzenie Centrów Informacji Społecznej dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym dla osób niepełnosprawnych.	Liczba stworzonych Centrów Integracji Społecznej na terenie miasta.	Liczba osób korzystająca z usług CIS. Liczba projektów integracji społecznej zrealizowanych przez CIS na terenie całego miasta.
III G	Przeciwdziałać patologiom społecznym.		
1.	Utworzenie sprawnego systemu monitoringu środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym.	Liczba rodzin objętych monitoringiem znajdujących się w tzw. środowiskach zagrożonych wykluczeniem społecznym.	Liczba rodzin żyjących w środowiskach zagrożonych wykluczeniem społecznym objętych pomocą społeczną.
2.	Edukacja nt. potencjalnych zagrożeń (narkomania, alkoholizm) na poziomie ostatnich klas szkoły podstawowej i gimnazjum.	Liczba projektów edukacyjnych organizowanych na poziomie ostatnich	Liczba dzieci i młodzieży biorących udział w szkoleniach i programach

Oznaczenie celu w wybranym wariantcie	Nazwa celu /kierunek działania	Wskaźniki	
		produktu	rezultatu
		klas szkół podstawowych i gimnazjalnych, których celem jest przeciwdziałanie patologiom społecznym.	edukacyjnych mających na celu przeciwdziałanie patologiom społecznym.
3.	Organizacja grup wsparcia, w tym również przy udziale organizacji pozarządowych.	Liczba grup wsparcia powstałych przy udziale organizacji pozarządowych.	Liczba beneficjentów pomocy społecznej korzystających z grup wsparcia.
III H	Opracować dokumenty planistyczne dające podstawy do realizacji nowych inwestycji.		
1.	Opracowanie i aktualizowanie na bieżąco miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.	Liczba utworzonych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na terenie miasta.	Powierzchnia miasta (w ha) objęta miejscowymi planami (zmiana funkcji).
2.	Utworzenie nowych stref aktywności gospodarczej przy głównych ciągach komunikacyjnych.	Powierzchnia (w ha) terenów przeznaczonych pod inwestycje o preferencyjnych warunkach do inwestowania w ramach Stref Aktywności Gospodarczej.	Liczba nowych podmiotów gospodarczych zlokalizowanych w Strefie Aktywności Gospodarczej. Liczba nowych miejsc pracy powstałych w ciągu roku.

Tabela 30 Monitorowanie Strategii

MONITOROWANIE		
ZADANIE	ODPOWIEDZIALNI	TERMIN REALIZACJI
Monitorowanie Strategii przez Przewodniczących Komisji Stałych.	Rada Miejska	2007 – 2015 w odstępach rocznych
Przedkładanie raportów z przebiegu realizacji celów i kierunków działania (ocena ogólna).	Burmistrz	sesja absolutoryjna każdego roku
Ocena realizacji strategii (ocena wskaźnikowa).	Rada Miejska	Raz na dwa lata na podstawie zaproponowanych w strategii wskaźników produktu i rezultatu
Wprowadzanie zmian do Strategii Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Miasta Żary.*	Rada Miejska	Każdorazowo według potrzeb (na wniosek poszczególnych Komisji Rady Miejskiej)
Organizacja debat strategicznych z udziałem osób tworzących strategię dla oceny jej aktualności.	Rada Miejska	Raz na cztery lata

* - Ze względu na zmieniającą się sytuację społeczno – gospodarczą na skutek zdarzeń wcześniej nieprzewidywalnych lub z innych ważnych powodów strategia może zostać skorygowana w każdym z jej rozdziałów, o ile wniosek z uzasadnieniem złoży jedna z Komisji Rady Miejskiej lub Burmistrz na ręce Przewodniczącego Rady Miejskiej. Wniosek taki Przewodniczący Rady Miejskiej poddaje procedurze zatwierdzania, jak w przypadku każdego projektu uchwały Rady Miejskiej.

13. SPIS TABEL

Tabela 1 Przekrój statystyczny gminy miejskiej Żary (wg stanu na koniec 2006r.):.....	9
Tabela 2 Wybrane elementy budżetu Gminy Miejskiej Żary	12
Tabela 3 Struktura prowadzonej działalności gospodarczej na podstawie ewidencji działalności gospodarczej, prowadzonej przez Burmistrza Miasta Żary w latach 2004-2006	16
Tabela 4 Struktura prowadzonej działalności gospodarczej według REGON-u nadanego przez Urząd Statystyczny w latach 2004-2006	16
Tabela 5 Wykaz dróg publicznych (stan na koniec 2006 r.).....	18
Tabela 6 Wykaz wiaduktów na terenie miasta (stan na 31.12.2006 r.).....	19
Tabela 7 Sieć gazowa na obszarze miasta w latach 2003-2005.....	21
Tabela 8 Sieć wodociągowa w mieście Żary w latach 2003-2005	21
Tabela 9 Długość sieci kanalizacyjnej na terenie miasta Żary w latach 2003-2005	22
Tabela 10 Oczyszczalnie ścieków na terenie miasta Żary	22
Tabela 11 Aktualny stan placówek przedszkolnych: kl. „O”	26
Tabela 12 Aktualny wykaz szkół podstawowych i gimnazjalnych.....	26
Tabela 13 Wykaz zakładów opieki zdrowotnej	29
Tabela 14 Wykaz szpitali.....	30
Tabela 15 Udzielone świadczenia przez MOPS – zadania zlecone (za 2006 rok)	31
Tabela 16 Rzeczywista liczba rodzin i osób objętych pomocą (za 2006 rok)	31
Tabela 17 Udzielone świadczenia – zadania własne (za 2006 rok).....	32
Tabela 18. Powody przyznania pomocy (za 2006 rok).....	33
Tabela 19 Wybrane elementy struktury bezrobocia (stan na 31.12.2006 r.)	35
Tabela 20 Bezrobocie na terenie miasta Żary w latach 2004-maj 2007	35
Tabela 21 Bezpieczeństwo publiczne na terenie miasta Żary.....	36
Tabela 22 Cele i kierunki działania w obszarze „Ekologia”.....	50
Tabela 23 Cele i kierunki działania w obszarze „Infrastruktura”	51
Tabela 24 Cele i kierunki działania w obszarze „Gospodarka”	52
Tabela 25 Cele i kierunki działania w obszarze „Społeczność”	53
Tabela 26 Cele i kierunki działania w obszarze „Przestrzeń”	54
Tabela 27 Wybrany Wariant Rozwoju Miasta Żary	56
Tabela 28 Wdrażanie „Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Miasta Żary”	66
Tabela 29 Wskaźniki monitoringu „Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Miasta Żary na lata 2007 – 2015	68
Tabela 30 Monitorowanie Strategii	76

14. SPIS MAP

Mapa 1 Położenie miasta Żary	7
Mapa 2 Układ komunikacyjny miasta Żary	19